Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 225 (475) ◆ Середа, 25 листопада 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ЗУСТРІЧІ НА ЗАКАРПАТТІ

Як уже повідомлялося, Президент України Л. Кравчук побував на Закарпатті, зокрема, у Перечинському районі, що найбільше постраждав від паводку. Першу ж зупинку зроблено біля садиби А. Гренцера, від чийого будинку практично нічого не лишилося. Президент повідомив, що Закарпаттю вже виділено 200 млн. карбованців, безпосередню допомогу надають Вінницька, Чернігівська, Хмельницька, інші області. Л. Кравчук підкреслив: мусимо докласти всіх сил, щоб не залишити людей наодинці з бідою, тим більше, що йде зима. Під час візиту йшлося також про перспективи розвитку регіону, про чітку програму, яка гарантувала б безпеку від подібних стихійних лих.

Коли зайшла мова про політичну ситуацію в регіоні, Президент зауважив: не така вона складна, як дехто намагається змалювати, більшість населення краю прагне жити в Україні, у мирі, й злагоді. Інша річ, що область прагне вільної економічної зони, тут є для цього всі можливості, і Верховною Радою прийняті відповідні рішення.

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО.

Експрес-інформація

НАРАДА ГЛАВ РЕСПУБЛІК,

які входять до складу Російської Федерації, розпочалася учора в Москві. На ній обговорюються механізми реалізації федеративного договору, реформування бюджетної системи, підвищення самостійності республік у розв'язанні соціально-економічних питань. Крім того, учасники наради розглянуть ситуацію на Північному Кавказі, а також хід підготовки до з'їзду народних депутатів Росії.

ДЛЯ ООН УСІ РІВНІ

За розпорядженням Верховного комісара ООН у справах біженців подання допомоги сербам у східній частині Боснії й Герцеговини припинено доти, доки їх керівники не дозволять підвезти вантажі продовольства до двох міст регіону, населених мусульманами.

ТРИВОЖНА СИТУАЦІЯ

склалася в зоні роз'єднання чеченських і російських військ. До цього спричинився артилерійський обстріл станції Сєрноводська. Два великі снаряди, що впали на населений пункт, на щастя, виявилися без боєзаряду. Жертв немає. Втім, чеченська сторона впевнена, що обстріл здійснено навмисно, щоб викликати вогонь у відповідь по позиціях російських військовослужбовців.

ОСТАННІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ СОЛДАТ

залишив територію Філіппін. Військове командування США передало вчора філіппінській армії єдиний об'єкт, який залишався під його контролем на архіпелазі — невеликий аеродром в Кубі-Пойнт. Розташовану поряд військово-морську базу американського 7-го флоту Субік-бей було евакуйовано ще у вересні цього року.

У такий спосіб з території острівної держави повністю виведено усі військові підрозділи США, які перебували на Філіппінах протягом майже ста років.

Продиктовано в номер

СПІВРОБІТНИЦТВО: КРИМ — РОСІЯ

Півострів одержить російські нафту і гроші для депортованих

У Сімферополі відбулася прес-конференція Голови ВР Криму Миколи Багрова, який очолював парламентську делегацію автономної республіки на переговорах у Верховній Раді та Раді Міністрів Російської Федерації. Кримчани мали зустрічі з Хасбулатовим, Гайдаром, керівниками міністерств та відомств РФ. «Ми керувалися Законом України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України та Республіки Крим», — сказав М. Багров. — Обговорювалися питання забезпечення Криму енергоносіями, лісом, лікарськими препаратами, питання участі Росії в програмі повернення на півострів депортованих народів, а також подвійного громадянства. Російські керівники з розумінням поставилися до проблем Криму. На жаль, Росія виділила Україні дуже обмежену квоту на енергоносії. Але Криму це не стосується».

(Закінчення на 10-й стор.).

ПРЕМІЯ ІМЕНІ ХОЛОДНОГО?

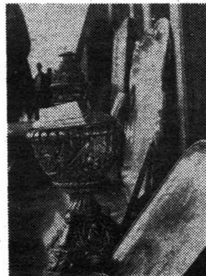
Ще й досі крамольний в Україні письменник з Остра Микола Холодний, який 1979 року став лауреатом премії Ватікану за книжку «За душу в пісні та про пісню в душі», вирішив заснувати власну міжнародну літературну премію. У день свого народження (30 липня) він вручатиме диплом лауреата й гроші літераторам за новаторські твори українського письменства. Сумніви колег щодо фінансових можливостей Миколи Костьовича при нинішніх реаліях можна вважати безпідставними.

— Незабаром вийде моя шоста книга — «Дорога до матері»,— каже він. Вона буде першою, виданою в Україні. Гонорар від неї, а також кошти, зароблені від концерту за моїми творами, якраз і підуть на премію.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Читайте в номері

У наступному випуску

Народний депутат України, радник Президента Олександр Ємельянов виступить зі статтею «Слово про реформи та реформаторів». У ній він має на меті висловити кілька зауваг про наміри та дії нового Кабінету міністрів.

У «ДИНАМО»— НОВИЙ ТРЕНЕР

Учора відбулося засідання ради ФК «Динамо» (Київ). У порядку денному було лише одне питання: вибори головного тренера команди. Ним став заслужений майстер спорту Михайло Фоменко, який виступав за київське «Динамо», а останнім часом працював головним тренером команди «Автомобіліст» (Суми).

ТРЕБА ЗАХИСТИТИ КУЛЬТУРУ

З виступу Президента України Л. Кравчука на об'єднаному пленумі творчих спілок України 21 листопада 1992 року

Я знаю, що в цьому будинку (Будинок кінематографістів — **прим. ред.**), і ви це добре знаєте, не раз збиралась інтелігенція, обговорювала, щоб згодом прийняти рішення, те, як зруйнувати стару тоталітарну систему, її ідеологію і збудувати Українську державу.

Я не перебільшу, якщо скажу, що саме завдяки такій роботі народ України зрозумів суть проблеми, відчув свою силу і зробив свій вибір. Скоро — річниця референдуму, де було проголосовано народом за створення незалежної держави.

Загалом можна без перебільшення сказати, що роль митців, діячів культури у відродженні нашого народу, нашої нації завжди була визначальною. І завжди був також у нашому житті і в історії нашій потяг до об'єднання, зокрема — всіх сил інтелігенції.

Я хотів би попросити вас, щоб те, що нині діється в нашій культурі, пов'язане з розбудовою нашої держави, ті складнощі, які є, не вели нас на дорогу зневіри. Зневірений народ, що втратив оптимізм, не здатен активно і творчо працювати. Це доводить історія.

Пригадую, з якою силою ми тут сперечалися, коли виборювали незалежність. Я розумію, складнощі є, і не закликаю вас до ейфорії, але дозвольте навести деякі приклади, які свідчать про те, що може й небагато, та дещо зроблено: вже можна сказати, що відроджується українська культура, відроджуються наші пам'ятки культури.

Вчора я одержав звернення Ради Спілки письменників України і цілком солідарний зі словами цього звернення: «Досить розпинатися в любові до українського народу, до його слова — пора діяти!» Останнім часом зусиллями видавців, вчених, письменників повернуто з небуття чимало пам'яток історії та культури українського народу. Ідеться про такі монументальні видання, як «Літопис руський», «Літопис» Самійла Величка, «Хроніки» Софоновича, «Історія русів», активно освоюється спадщина Дмитра Яворницького (видано його тритомну «Історію запорозьких козаків» — притому, одночасно у двох видавництвах), вийшли друком 2 томи багатотомної «Історії України Руси» Михайла Грушевського, побачили світ близько десяти томів міжвидавничої серії «Пам'яток історичної думки України», серед них твори І. Крип'якевича, Д. Дорошенка, М. Костомарова, О. Єфименко, М. Драгоманова, видруковано книги Володимира Антоновича та Володимира Винниченка...

І це тільки початок. Шкода лише, що процес книговидання конче потрібної сьогодні літератури гальмується через відсутність паперу.

Тут багато говорили про приміщення, про майнові справи. Цілком згоден з вами, що приміщення, які належали творчим спілкам, збудовані за їхні кошти, приміщення, які вони орендували, мають їм і належати. Тепер Верховна Рада прийняла закон про припинення певних статей Конституції і передала це Кабінету міністрів, який декретами вирішуватиме проблеми, в тому числі ті, що стосуються власності. Я сподіваюся, це дасть можливість оперативно, а ми це зробимо, вирішити складні для культури проблеми, які є сьогодні, саме через Кабінет міністрів.

Кошти є і ми пропонуємо їх на культуру. На 1992 рік — 37,7 млрд. крб., на 1993 рік — 192,7 млрд. крб. Якщо врахувати інфляцію, то можна сказати, що це й мало, але що поробиш?

Які шляхи фінансування? Є шлях фінансування, і ми його не відкидаємо, з державного бюджету. Але той шлях, який сьогодні пропонується,— за рахунок створення умов податкової політики, винагороди за працю; державні замовлення, валютна система; те, що заробив, щоб залишалося творчим спілкам — все це треба враховувати.

А щодо системи, яка не є бюджетною, яку ми тільки що обговорили і називали, то я повністю підтримую і готовий розширювати. Тим більше, що є такі можливості законодавчі, нормативні і директивні. Це все буде працювати разом.

Я не думаю, що коли зійтись усім спілкам разом, то це поліпшить творчий потенціал. Ні, цього не буде. Тому що творчість загалом — це антипод організованості. Може прийти натхнення — і людина витворить річ, яка стане епохальною. І ніяка організованість тут нічого не зробить.

Але є й матеріальний бік справи. Можливо, на той час, коли конче треба захистити культуру,— створити таку координаційну Раду, яка могла б у управляти і коштами, і тим, що зароблено, і ініціювати, і готувати проекти указів Президента чи рішення Кабінету міністрів? Для того, щоб цю всю справу підвести під культуру, треба дати їй базу, на яку б вона могла спиратись, і людина могла б спокійно творити, не переймаючись страхами завтрашнього дня.

Я багато працював з діячами культури і відчуваю, наскільки ці люди незахищені. І те, що я закликаю до оптимізму, то я розумію, що нелегко бути оптимістом, коли воно важко і не ладиться. Тому ось ця структура — Рада — могла б допомогти це зробити.

Як і де її зробити? Є такі ідеї: при Міністерстві культури створити раду представників усіх творчих спілок — у вигляді колегії чи ради. Можна і при Президенті мати якусь структуру. Причому такого консультативного характеру: консультативна рада з питань духовного відродження. І всі ці питання вирішувати разом з Міністерством культури, Комісією Верховної Ради з питань культури і духовного відродження, щоб сюди ввійшли представники від усіх творчих спілок і ті, хто вирішує ці питання від законодавчої і виконавчої влади. Я думаю, можна було б таким чином створити могутню силу, яка весь час працювала б над тим, щоб захищати культуру, дати їй основу розвитку, базу.

Давайте подумаємо: як ви вирішите, так і буде — я з тим погоджусь. Але незалежно від того, переконаний — культуру маємо підтримувати, допомагати сьогодні. Інакше — це небезпечно для духовного розвитку нашого народу, для його життя.

У виступах політичних лідерів різних партій і рухів, народних депутатів, коментарях політичних оглядачів останнім часом проводиться думка про нові вибори до Верховної Ради України «на багатопартійній основі». При цьому майже ніхто не пояснює, що він має на увазі під «виборами на багатопартійній основі». Однак вважає за потрібне звинуватити нинішню Верховну Раду в затягуванні прийняття закону про вибори. І ось уже в самій Верховній Раді можна почути, що такий закон потрібно прийняти уже найближчим часом. Спробуймо хоча б частково проаналізувати, яким усе ж таки йому бути.

Перше, непросте, запитання — вибори якого парламенту — двопалатного чи однопалатного? Якщо двопалатного — це одна модель, якщо однопалатного — це зовсім інші вимоги. Тобто вихідної точки для підготовки нового законопроекту ще немає. Те, який — одно- чи двопалатний — парламент буде в Україні, вирішить нова Конституція.

Друге питання для нового виборчого закону — за яким принципом мають обирати депутатів: мажоритарним (один округ — один депутат); пропорційним (вся Україна — один округ, а мандати розподіляються між списками партій відповідно до кількості поданих голосів за партійний список по всій Україні); пропорційним на обласному рівні (кожна область — багатомандатний округ, і боротьба між партійними списками проходить на рівні округу); змішаним (знову ж таки з різними варіаціями мажоритарної системи і пропорційного представництва).

Третє нерозв'язане питання для підготовки нового закону — обов'язковість чи добровільність участі у виборах. Адже від цього залежить легітимність влади. І як влаштувати вибори, щоб вони забезпечили дійсно волевиявлення виборців і органи влади були обрані? Адже в декількох округах в Україні вже більш як рік не можуть обрати депутата. Тобто навіть доволі побіжний аналіз проблем розробки нового виборчого закону свідчить про величезні складнощі, що чекають на його творців. А тут ще світовий досвід переконує, що швидко написані виборчі закони в посткомуністичних країнах дали невтішні результати. Візьмімо Грузію, Польщу, Монголію — три країни, які представляють різні регіони світу, менталітет різних народів. Тут відбулися вибори на багатопартійній основі, і, як наслідок, у Грузії постала проблема громадянської війни, у Польщі сейм тупцює на місці, бо величезна кількість дрібних партійних груп не дає змоги оперативно розв'язати будь-яке питання, а в Монголії до парламенту знову повернулися комуністи. І ось уже і в Грузії, і в Польщі готують нові закони, щоб виправити помилки, допущені в попередньому законодавстві на хвилі демократичної ейфорії.

Аналізуючи зарубіжне законодавство про вибори, в першу чергу європейських країн, їхній історичний досвід у розбудові демократії, все більше схиляюся до думки, що Україна принаймні років п'ять не зможе провести виборів «на багатопартійній основі» в класичному європейському розумінні цього поняття.

Світовий досвід свідчить: система пропорційного представництва діє досить успішно тоді, коли в країні є дві-три сильні політичні партії, які здобули авторитет у переважної кількості виборців. Це дає можливість мати в парламенті сталу більшість і оперативно розв'язувати будь-які питання. В іншому випадку десяток кишенькових партій у парламенті неспроможні зробити нічого, крім галасу.

ЯК І КОГО НАМ ОБИРАТИ

Гасло «вибори на багатопартійній основі» можна реалізувати в різний спосіб. Тому комісія з питань законодавства й законності Верховної Ради України приступила до підготовки нового виборчого закону

Припустімо, що в нас буде однопалатний парламент з 450 депутатів і проаналізуймо кілька варіантів виборів.

Перший. Всіх депутатів обирають по одномандатних виборчих округах, що налічують по 100 тисяч виборців. Партії висувають в округах своїх кандидатів, якщо кандидата підтримує не менш як 1000 виборців. За такого підходу в округах іде боротьба між кандидатами, а не партіями. Кожен округ матиме свого депутата, за якого має проголосувати щонайменше 25 відсотків виборців. Тут відкрито дорогу й незалежним, безпартійним кандидатам.

Це позитивний момент. Але за сучасної обстановки політичної апатії населення, економічної розрухи є небезпека, що в парламент пройдуть в основному представники апарату й люмпену. Одні — завдяки важелям влади, інші — завдяки дешевій демагогії.

Другий. Повна протилежність першому. Весь парламент обирають на засаді пропорційного представництва. Вся Україна — один округ. Кожна зареєстрована партія висуває свій список із 450 чоловік. Всі виборці голосують не за кожного конкретного кандидата, а за список однієї партії. Залежно від кількості голосів, поданих за список котроїсь із партій, вона одержує відповідну кількість мандатів. За такої системи для одержання депутатського мандата необхідно, щоб партія набрала 25 тисяч голосів... по всій Україні. Тобто практично кожна з партій, що зареєструвала свій список, проведе в депутати свого лідера без жодних труднощів.

Чи не така багатопартійність цікавить декотрі українські партії, які, окрім своєї реєстрації, не змогли нічого більше зробити? А як бути незалежним кандидатам? Вади такої системи видно неозброєним оком.

Третій. Щоб наблизити кандидатів від партій до виборців, відсікти надто слабосильні партії від представництва в парламенті, вводиться кілька не зовсім демократичних, на мій погляд, процедур. Зокрема, якщо округи багатомандатні (з 5—10 мандатами), то боротьба партійних структур переноситься на регіональний рівень; якщо ж кандидати від партій не набрали 5 чи 10 відсотків голосів виборців, то вони до парламенту не проходять, а голоси, подані за їхні списки, розподіляються пропорційно між партіями, які здолали цей бар'єр.

Це, звичайно, дещо поліпшує склад обраного парламенту, дає йому змогу працювати, особливо в частині незалежних кандидатів.

Є ще один, **четвертий, варіант.** Це змішана система, яка поєднує елементи першого і другого, або першого і третього варіантів і, на мій погляд, найприйнятніша за наших обставин.

Що, я маю на увазі? В одномандатних виборчих округах обирають 300 депутатів. Право висувати їх кандидатури мають як політичні партії, так і окремі громадяни. Умова реєстрації кандидата — підписи на його підтримку (1—5 відсотків загалу виборців в окрузі). А ще 150 депутатів обирають на основі пропорційного представництва у 27 багатомандатних округах (24 області, Республіка Крим, Київ і Сімферополь). Умова реєстрації списку — знову ж таки підтримка 1—5 відсотків виборців округу. Число місць у парламенті для конкретної партії визначають відповідно до кількості голосів, поданих за її списки.

Запропонована мною схема не нова й, можливо, не всім сподобається. Але вона дасть можливість поєднати краще, що є в мажоритарному й пропорційному представництвах. А головне — уможливить поступовий перехід до справжньої багатопартійності, не утискуючи прав безпартійних громадян бути представленими в парламенті.

Отже, наведені варіанти показують розмаїття можливих видів виборів. І гасло «вибори на багатопартійній основі» можна, як бачимо, реалізувати в різний спосіб. Тому Комісія з питань законодавства й законності Верховної Ради України приступила до підготовки нового виборчого закону. І ми будемо вдячні політичним партіям і рухам за їхні пропозиції щодо засад виборів з належною аргументацією свого бачення нового закону про вибори.

Анатолій ТКАЧУК,
голова підкомісії законодавства Комісії з питань законодавства і законності Верховної Ради України.

Закон України

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» такі зміни і доповнення:

Частину першу статті 5 Закону викласти в такій редакції:

«Встановити для осіб, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі або примусового поміщення у лікувальні заклади і згодом реабілітовані відповідно до статті 1 цього Закону, грошову компенсацію у розмірі однієї мінімальної заробітної плати за кожний місяць позбавлення волі, але не більш як 75 мінімальних заробітних плат. Одноразово як грошова компенсація реабілітованій особі виплачується до 15 мінімальних заробітних плат, а решта належних грошей — протягом наступних п'яти років. У разі можливості, на вимогу реабілітованого, вся нарахована грошова компенсація може бути виплачена одноразово. Виплата компенсації спадкоємцям не проводиться, крім випадків, коли компенсація була нарахована, але не отримана реабілітованим».

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
19 листопада 1992 року

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» з 1 листопада 1992 року.
2. Кабінету Міністрів України внести відповідні доповнення до «Положення про порядок виплати компенсації реабілітованим».

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
19 листопада 1992 року

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про порядок надання пільг реабілітованим особам, які були репресовані за межами республіки і проживають на території України

Верховна Рада України **постановляє:**

Надати пільги, передбачені Законом України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», особам, які були піддані необгрунтованим політичним репресіям за рішеннями радянських органів на територіях республік колишнього СРСР, згодом реабілітовані в установленому порядку і постійно проживають в Україні.

Підставою надання пільг є документи про їх реабілітацію, видані уповноваженими на це органами колишніх союзних республік Союзу РСР.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
19 листопада 1992 року

Суб'єктивна думка спецкора

ХТО СЬОГОДНІ НА ОЛІМПІ,

або Переворот чи новий перерозподіл функцій?

Відповідаючи на подібні запитання, чимало істориків, політиків, філософів, політологів за півтора-два останні століття чудово навчалися використовувати суфікси «ізм», «івщин» чи «іанств» і клеїти різноманітні політичні ярлики різним відтинкам історії. Сказав «фокінщина» чи «ленінізм» — і всім усе зрозуміло, про що йдеться. Особливо, коли внаслідок того й другого порожніють полиці магазинів...

От і протягом кількох останніх днів уже заговорили про «тихий конституційний переворот», прихід в українську політику «ери кучміанства». І хоча персоніфікація певних періодів історії за іменами тих чи інших діячів, на мій погляд, є не чим іншим, як проявом такого звичного для нас патерналізму влади і уособлення в її носіях Бога на землі, все-таки варто розібратися, що ж сталося в українській Верховній Раді за останні дні. А там, як відомо, один за одним прийняли спершу закон про обмеження повноважень парламенту і Президента і надання додаткових законодавчих (це головне!) повноважень Кабінетові міністрів, а затим прийняли другий закон про порядок застосування закону першого і постанову про порядок введення його в дію. Закони і постанова опубліковані, а отже, стали чинними, то варто й знати, чи відбувся той переворот чи ні.

По-перше, треба з'ясувати, так би мовити, загальнополітичний фон, на якому ухвалювалися рішення. А фон цей визначило і визначає те, що одночасно із загальним погіршенням економічної ситуації в республіці, спозвданням навіть не до кризи, а до катастрофи, і внаслідок цього погіршенням життєвого рівня людей, «вагітним» соціальним вибухом, загострилася криза всередині владних структур і відбувався певний перерозподіл владних функцій між парламентом і Президентом нагорі та місцевими Радами і президентськими адміністраціями — на місцях. У цій ситуації Президент уперше за час свого президентства не зміг контролювати більшість депутатського корпусу, і Верховна Рада «відставила» не тільки Прем'єр-міністра В. Фокіна, а й увесь уряд. Назрівав відкритий розкол між двома верхніми владними структурами, законодавчою і виконавчою, і в цій ситуації потрібна була третя сила, яка могла б діяти рішуче й усунути головну перешкоду на шляху до становлення державності — економічну нестабільність. Силою цією і став уряд Л. Кучми.

По-друге, треба спробувати з'ясувати політичну природу нового уряду. На його рахунку поки що більше епітетів, ніж конкретних справ, але поряд з такими визначеннями, як «уряд перехідного періоду», «коаліційний» чи навіть «уряд народної довіри», його можна назвати й урядом парламентсько-президентської згоди. Бо сам процес його формування дав можливість примирити політичне протистояння різних сил і структур, а отже, й можливість урядові діяти рішуче і з певною свободою для маневру. І хоча економічні наміри уряду поки що нагадують спробу впрягти в одного воза «коня» державного сектора економіки і трепетну лань його альтернативи, недержавної економіки, є надія, що віз нарешті зрушить з місця. Головне, щоб і «коня», і «лань» не забували «годувати» податками відповідно до статусу, підганяли однаково і все-таки розібралися, хто є хто і ким має бути в ринковому майбутньому. Якщо ми, звичайно, йдемо до ринку...

Тож уряд погодився взяти на себе всю відповідальність за виведення України з кризи, і йому в нинішній ситуації цілком закономірно надали більших владних повноважень. Причому зробили це таким чином, що про конституційний переворот поки що, на мій погляд, не йдеться. Відбулася перерозстановка владних функцій, коли ними з урядом однаковою мірою поділилися і парламент, і Президент. Це по-перше.

По-друге, про відсутність перевороту свідчить і те, що до влади не прийшла якась нова політична сила, а тільки посилилася одна з ланок виконавчої влади всередині всієї влади в республіці. До речі, остання обставина й зумовила дії депутатів, які спершу проголосували за закон про додаткові повноваження уряду, а потім відмовилися голосувати за введення його в дію. Депутати елементарно шукали механізм, який давав би їм можливість контролювати дії уряду і не посилював президентську владу, бо уряд — це все-таки відання Президента. Парламентарії залишили за собою право вето і предостанньм, шостим, пунктом закону чітко дали зрозуміти, що декрети уряду часів надзвичайних повноважень можуть бути змінені чи взагалі скасовані тільки в парламенті. Як, до речі, й сам закон про надання додаткових повноважень.

По-третє, урядові надано надзвичайних повноважень тільки в економічній сфері, і вони не стосуються політичного курсу держави. Тому, певно, переважна більшість політичних сил України і погодилася з такими рішеннями Верховної Ради, і визнала доцільність посилення ролі уряду. Крім того, справедливості заради слід сказати й те, що багатьох варіантів вибору в українських політиків не було і нема: всі ми знаємо, яка в нас економіка...

Звичайно, як на мене, мають рацію й ті, хто зауважує, що дуже легко пішли депутати на обмеження своїх функцій, «не помітивши», що в команді Кучми залишилося багато людей з команди Фокіна. Має підстави чи безпідставна ця точка зору, покаже тільки час. Оті півроку, коли урядові доведеться доводити, чи стане він черговим «хлопчиком для биття», чи витягне економіку з прориву. У всякому разі, урядові сьогодні не позаздриш, і тому хочеться йому побажати успіхів. А разом з ним і нам усім.

Володимир СКАЧКО.

З пошти

До Москви під символами СРСР?

Проходив якось по перону нашого Київського вокзалу. Подали якраз на посадку іноземний поїзд. Чистий, гарний, та це не головне. На кожному вікні вималювано герб тієї держави. Дивлюсь, і наш фірмовий поїзд «Україна» Київ — Москва на посадку подали. Також чистий і охайний, та чомусь на середині кожного вагона красується герб неіснуючої нині держави. Чи то навмисно хтось зберігає їх на поїзді, що вирушає до Москви? А може, й не знає, що в Україні зовсім інший герб. Здавалося б, дрібниця, якийсь герб, на якомусь поїзді. Чи будуть придивлятися до нього пасажири? Та з отаких дрібничок і складається враження про державу, про національну свідомість її громадян.

Анатолій ОВОД,
ветеран праці.

Київ.

Сесія чи Сорочинський ярмарок?

Сподіваюся, що наші шановні народні обранці прислухаються до голосу простого виборця. Розпочала роботу чергова сесія Верховної Ради, і мені зовсім не хочеться, щоб її засідання нагадували Сорочинський ярмарок. Добродії, обговорюючи нові закони, думайте про всю Україну, а не лише про свою галузь. Пам'ятайте, що не матимеш окремого тихого кутка до тих пір, поки не збудуєш весь будинок. Коли вимагаєте «дай», то кажіть і звідки його взяти.

До речі, не доводилося мені чути, щоб депутати щось радили щиро, по-доброму. Вони все «наполягають». Можливо, цього слід уникати?

І. МАЛИЦЬКИЙ.
Нові Санжари
Полтавської області.

Інваліди теж стають батьками

Слухаючи трансляції засідань Верховної Ради, я зацікавилася питанням захисту української сім'ї. Дуже добре, що буде один закон, а не купа незрозумілих бюрократичних циркулярів. Здавалося б, усе передбачили його творці — захист і багатодітних сімей, і сімей, які усиновили дитину, подумали й про батьків дітей-інвалідів. Але все це стосується здорових батьків. Чомусь не подумали, що діти-інваліди виростають і теж створюють сім'ї. У такій сім'ї виростити дитину дуже важко. Моя старша дочка не чує і має ще цілий букет різних болячок, отримує пенсію. Зять також глухий, але для того, щоб прогодувати сім'ю — а у них двоє діток,— працює з ранку до вечора. Живуть вони в малесенькій кімнатці в гуртожитку. Я, звичайно, їм допомагаю, але можливості у мене невеликі. Думаю, що про такі сім'ї, де батьки—інваліди, треба теж піклуватися.

Драгослава СИЧОВА.

Ужгород.

Живемо на «тому світі»

Мене, громадянина України Євгена Дзюбу, мешканця Сватового Луганської області, дуже непокоїть питання: входить це місто до складу України чи ні? І ось чому. На його території не діють закони України. Хтось дуже не хоче розпрощатися з комуністичною символікою. Лише у червні нинішнього року після звернення районної організації Руху до представника Президента було знято вивіску «Слава КПСС» із залізничної станції. У вересні вже через районну газету громадськість міста вимагала познімати герби СРСР та залишені кимось гасла на зразок: «Планы партии выполним!» Все це наводить мене на сумну думку, що, мабуть, Сватове таки не входить до складу України. А залишилося в СРСР, що наказав довго жити.

Євген ДЗЮБА.
Сватове
Луганської області.

Продиктовано в номер

СЬОГОДНІ — ЗУСТРІЧ ДЕПУТАТІВ РОСІЇ ТА УКРАЇНИ

Сьогодні у Москві зустрінуться члени Міжпарламентської російсько-української комісії — постійно діючого органу, який працює уже понад рік. Українська делегація, очолювана головою постійної Комісії Верховної Ради України з питань молоді і спорту А. Матвієнком, вилетіла вчора до Москви. Російську делегацію очолює С. Ковальов. Розглядатимуться запропоновані російською стороною питання: права людини, національні меншини у рамках СНД, економічні проблеми. Депутати обговорять також ідею організації регулярних телемостів між Україною і Росією.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ПРИСТРАСТІ ЧИ ПРОВОКАЦІЇ?

До корпункту «ГУ» в Запоріжжі не раз надходили повідомлення, що виборців, особливо у сільських районах області, залякують. Ось приклад: листівка, що поширювалась в Оріхівському та Запорізькому районах разом з листівкою на підтримку кандидата в народні депутати Б. Олійника. Цитуємо: «Товарищи! Буржуазно-националистические силы снова пытаются одурачить народ, как это им удалось 1 декабря прошлого года при проведении референдума за «самостійність». Далі сказано, мовляв, якщо до влади прийдуть демократи, то «путь к буржуазно-националистическому государству и профашистской диктатуре будет открыт, а диктатура... это превращение в граждан второго сорта всех неукраинцев», а також розпродаж наших багатств західним мільйонерам, у котрих наші діти й онуки будуть бидлом. Листівка підписана обласною організацією Соцпартії України. Однак голова обласної організації цієї партії В. Вольський сказав мені: «По существу, я поддерживаю эту листовку. Но мы не выпускали ее».

Звісно, на обивателя такі листівки наганяють страх. Але чи не провокація то? Скажімо, щодо «граждан второго сорта»! Адже останніми роками в Запоріжжі лишилася одна україномовна газета, зате з'явилося півдюжини російськомовних, до існуючого російськомовного обласного ТБ додалась російськомовна студія «Хортиця» та кабельне ТБ. Даремно видушують сльозу й з приводу майбутнього дітей та онуків, які стануть «бидлом». Свіже соціологічне опитування сільської молоді області показало: понад 50 відсотків респондентів — за приватну власність і хочуть самі господарювати.

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР: у Запорізькому виборчому окрузі № 191 відбулися вибори. З шести кандидатів на повторне голосування залишилися голова колгоспу імені Шевченка Оріхівського району О. Спаський та поет-академік Б. Олійник.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

НЕОБХІДНО СКЛИКАТИ КУРУЛТАЙ

Як відомо, Меджліс кримськотатарського народу виступив у пресі із закликом до співвітчизників підтвердити або прийняти громадянство України. Виходячи з цього, Рада товариства імені Ісмаїла Гаспринського заявила про перевищення Меджлісом своїх повноважень, бо той не виніс питання загальнонаціональної ваги на Курултай. На думку Ради товариства, обговорювати його передчасно до прийняття парламентом України Закону про статус кримськотатарського народу. Слід скасувати постанову Меджлісу «Про підтвердження (набуття) кримськими татарами громадянства України» і скликати надзвичайний Курултай.

Олександр ПІЛАТ.

НЕ ЗНАЮЧИ БРОДУ

Протягом останніх 20 днів на дорогах України зафіксовано 2846 ДТП, у яких загинуло 528 і поранено 2850 чоловік. Не остання причина біди — недбалість водіїв і їхня схильність до невиправданого ризику, що стало вже банальним. Втім, один з останніх випадків — не зовсім рядовий. Водій О. Божко вів КамАЗ з 15 тоннами листового заліза. Вантаж направлявся одним із ЖЕД Іллічівського району Маріуполя у Придністров'я. З якихось причин водій спробував об'їхати митницю, узявши собі за провідника солдата-прикордонника. У селі Болган Вінницької області машина, що мала несправні гальма, перекинулась на крутому узвозі. Загинули солдат, експедитор і одна пасажирка. Інша пасажирка та водій — поранені. Ведеться слідство.

Василь ГЕЛЕТКО.

ПРОКУРОР ПРОТИ МІСЬКРАДИ

Прокурор Кіровограда В'ячеслав Пилипенко подав до народного суду Ленінського району позов на міську Раду.

Ще 26 червня цього року сесія міськради ухвалила рішення «Про захист громадян міста Кіровограда від посягань та порушень їх законних прав та інтересів» і затвердила «Тимчасові заходи по поліпшенню криміногенної обстановки в місті Кіровограді». А прокурор візьми та й внеси протест на ті «заходи». Мов, перевищила повноваження міська Рада, а 14 пунктів «заходів» взагалі незаконні: стократне збільшення штрафів, непередбачений порядок їх оскарження і т. ін. У жовтні наступна сесія міськради частково задовольнила протест, залишивши «Тимчасові заходи» в силі. Отож і звернувся прокурор до суду. Бо, на його думку, вказані у протесті пункти «заходів» не тільки призводять до порушень прав громадян, а й змушують це робити органи внутрішніх справ та державні установи.

Микола ВОЛОК.

ОБ'ЄДНАВШИСЬ, МИ — СИЛА

Рішення об'єднатися в монолітну Всеукраїнську організацію прийняли на спільному засіданні члени Координаційної ради Всеукраїнського товариства репресованих (з центром у Києві) і Велика рада політв'язнів України (з центром у Львові). На думку учасників засідання, Україна знову стоїть перед втратою самостійності, тому слід консолідувати зусилля колишніх політв'язнів, які зазнавали депортацій, репресій, гонінь за національні, політичні, релігійні погляди. Зокрема, йшлося і про соціальний захист людей, які свого часу потрапили під праску карної психіатрії.

Тамара ПАХОЛОК.

КОМАНДА

Таємниці секретних служб

Заблудившись, чоловік і не підозрював, що дорогу йому вкажуть люди, які одразу відреагують на розрив променевого периметра. Він не знав, що, опинившись мимоволі поблизу місцеперебування першої особи держави і переступивши невидимий рубікон, він змусить особисту охорону діяти. Втім, він так про це і не дізнається, як і про те, хто допоміг йому у важку хвилину і кому він по дорозі розповідав про своє життя.

Це лише незначний епізод з життя людей, чия діяльність завжди викликала нашу підвищену цікавість. Під час телетрансляцій офіційних зустрічей на найвищому рівні вони, у кращому випадку, показують свій профіль, повертаючись до камери спиною: чи то не бажаючи «засвічуватися», чи то дотримуючись інструкцій. Ми лише припускаємо, що цього вимагає безпека людини, яку вони охороняють.

Про охорону перших осіб держави, дипломатичних місій досі громадськості відомо небагато. Це й привело мене у створене в січні цього року Управління державної охорони, у кабінет його начальника Михайла Гайдука. Привітність господаря перевищила всі сподівання, проте у моїй свідомості тут же зруйнувався стереотип кіношного тілохранителя, котрий укладає зловмисників ребром долоні в штабелі й стріляє без промаху крізь кишеню плаща.

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Структура нашого відомства складається з багатоцільових підрозділів, як заведено й в інших країнах. У нас кожен робить своє діло: хто орудує матеріально-технічним забезпеченням, хто розробкою заходів і засобів безпеки, хто патрульною службою, а хто — власне охороною перших осіб. Кадри ми підшукуємо, але приймаємо на службу й тих, хто приходить до нас сам. Звісно, після ретельного вивчення ділових та людських якостей. Особовий склад — це офіцери і прапорщики. Повірте, тілохранителів на західний манер, подібних до вишибайлів, ми не маємо. Багато хто добре розуміється на електроніці, досконало володіє вогнепальною зброєю, є навіть, скажімо, призер першості Кавказу з карате, але ні, нічого спільного з героями бойовиків вони не мають. Бо безпекою об'єктів займаються не одинаки, а команда, яка, можу вас запевнити, вже склалася.

Безпека перших осіб — це спільний набуток і багатьох інших відомств — від СБУ та МВС до цивільної авіації і навіть охорони здоров'я.

* * *

Переб'ємо на мить монолог Михайла Гайдука, аби на підставі вже п...
міркувати над...
бору людей в ...
ви ВР, Прем'є...
та, про що ту...
римуються. На...
— «зірки» у к...
ління держав...
Мабуть, вони ...
хологічно сумі...
єктом», бути ...
нутими, щоб, ...
ся, підтримати...
телігентними, ...
ватися етикету...
матичних раут...
—готовими ...
будь-яку пере...
об'єкту. Якщо ...
накривши собо...
Як пощасти...
у особисту ох...
особі держави ...
одразу кілька ...
яких після сп...
обирає одного...
дрів серед «зі...
но.
Однак ...вер...
шоджер...

(Закінчення ...
номе...

Се...

Фотофакт

ІНФОРМАЦІЯ У НАС ЩЕ ДЕШЕВА, АЛЕ ВЖЕ НЕ БЕЗКОШТОВНА

Ці двоє, що фарбували паркан на Хрещатику, вимушено спілкувалися з народом, який проходив повз, на усілякі теми. Одні питали, чи не взяла австрійська будівельна фірма «Макулан» підряд на реконструкцію цієї частини столиці, інші вимагали підтвердження того, що муніципальна служба буцім встановлює кордони критичних зон біля будинків, на яких архітектурне ліплення не витримає натиску стихії, яка погуляла в інших областях і нині ось вирішила завітати до Києва. Треті цікавилися, як пройти у кооперативний туалет і скільки у ньому платять, а четверті питали, почім нині фарба. Мимоволі чуйність тих, які відповідали, набирала нехитрих форм. І хто знає, чим би все закінчилося, якби один з робітників не кинув фразу, згідну окремого рядка у Законі про інформацію, яку я виніс у заголовок. Все, звичайно, суб'єктивно, але кожна думка має право на існування. І цю думку хлопці навіть проілюстрували.

Сергій ПЕРЕХОЖИЙ.
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Добра вість

ПОМОЛОДІЛИ СЕЛА

Восьма науково-практична конференція по забудові і благоустрою сільських населених пунктів Полтавщини цього року відбувалася на базі двох районів — Великобагачанського і Зіньківського. Чим відрізнялась вона від тогорічних? Зникли заорганізованість і показуха, додалося конкретної роботи. В період глибокої економічної кризи концентрація коштів і будівельних сил дають позитивні результати: у Великобагачанському районі освоєно 130 мільйонів карбованців капіталовкладень, у тім числі державних — лише 15 мільйонів. Тут введено в експлуатацію 126 будинків на 211 квартир, три будинки для ветеранів війни і праці, неповну середню школу, лазню, торговельний комплекс. Відроджуються також неперспективні села і Зіньківського району. Лише один колгосп імені Енгельса щороку споруджує 30—40 житлових будинків, усі тринадцять віддалених сіл з'єднані дорогами з твердим покриттям, завершується газифікація.

Григорій ГРИНЬ.

ОСІНЬ ВИСТАВКАМИ ЩЕДРА

Учора в Республіканському центрі виставок і ярмарків України розпочала роботу Перша виставка-ярмарок «Фермерство України». Організували її Асоціація фермерів України, Український державний фонд підтримки селянських (фермерських) господарств, Міністерство сільського господарства і продовольства та Республіканський центр виставок і ярмарків. Відкрив виставку-ярмарок віце-прем'єр-міністр України Володимир Дем'янов. А працюватиме вона по 28 листопада.

Зверніть увагу

Де поміняти купони на рублі?

З повідомленням Національного банку України про встановлення офіційного курсу рубля до купона прийшла надія. При першій спробі обміняти купони на рублі виникли проблеми. У Національному банку на запитання, де можна офіційно, не користуючись послугами сумнівних ділків, обміняти гроші, повідомили: є розпорядження комерційним банкам відкрити обмінні пункти. «Промінвест банк»: заступник голови правління Володимир Бондар сказав: десь на вокзалі мали відкрити пункт. І дав телефон якоїсь дрібнішої структури банку: вони ближче до життя, знають. Там дали ще один телефон. А там — відмовились давати інформацію. Їду на вокзал. Ніхто нічого не знає... «Ощадбанк»: дали телефон. Другий день — короткі гудки. Банк «Україна»: перманентно короткі гудки.

... А перед вокзалом, ще на підході, сидить циганка. Перед нею — записка з пропозицією відповідних послуг. Панове банкіри, де можна поміняти? Тим більше що біля гастрономів стали ганяти...

Костянтин ТАВРИЧЕСЬКИЙ.

Знак біди

ВИ... ПРИ... В Д...

**Чи варто за...
нальному коде...
карання як сме...
не доцільно її ...
лим, нех...о...
ням! Я н...ак...
тися у цю жва...
повім, лишень,...
літній Анато...
«відзначив» св...
ження вбивств...
дівчаток.**

**Напідпитку ...
надибав учени...
класу Світлану...
розі на масив...
кий», що в К...
районі. Та з ...
ці чекала на ...**

**Дівчинка не ...
повісти усе, ...
му, як це не ...
довело...итат...
вці. Як...від...
сіна у полі, р...
згвалтувати, я...
неї сторожа, ...
риса Бурдель...
за вином, як ...
залізничної п...
замести сліди,...
ла було тікат...
грожував пр...
арматури, як ...
Світланки — ...
Олену Красно...
вдарив остан...
прутом, аби ...
ка, і бив доти,...
нався, що не ...**

**Світланка ті...
гла у бік села...
хатинки якого...
але до яких ...
лося добігти...
вбивця. І бив...
самим метале...
ти, доки і цьо...
конався: мерт...
жила. Її підіб...
лікарні, але с...
зала — помер...
ті. Хіба міг ...
ний суд вине...
му вирок м'...
стріл!**

**Цими днями...
рок привели ...
як і багато ...
ки й рідні С...
я зустрів цю...
лю.**

Георгій...
Одеса.

...МАНДА

Таємниці секретних служб

...чоловік і ...дорогу йо- ...які одра- ...а розрив ...етра. Він ...лвшись ми- ...сцеперебу- ...и держави ...невидимий ...ть особи- ... Втім, він ...дізнається, ...поміг йому ...кому він ...лдав про

...ний епізод ...чия діяль- ...икала на- ...вість. Під ... офіцій- ...найвищому ...ащому ви- ...свій про- ...до каме- ...не бажаю- ..., чи то ...інструкцій. ...каємо, що цього вимагає безпека люди-ни, яку вони охороняють.

Про охорону перших осіб держави, дипломатичних мі-сій досі громадськості відо-мо небагато. Це й привело мене у створене в січні цьо-го року Управління держав-ної охорони, у кабінет його начальника Михайла Гайду-ка. Привітність господаря перевищила всі сподівання, проте у моїй свідомості тут же зруйнувався стереотип кіношного тілохранителя, ко-трий укладає зловмисників ребром долоні в штабелі й стріляє без промаху крізь ки-шеню плаща.

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Структура нашого відомства складається з багатоцільових підрозділів, як заведено й в інших країнах. У нас ко-жен робить своє діло: хто орудує матеріально-технічним забезпеченням, хто розроб-кою заходів і засобів безпе-ки, хто патрульною службою, а хто — власне охороною перших осіб. Кадри ми під-шукуємо, але приймаємо на службу й тих, хто приходить до нас сам. Звісно, після ре-тельного вивчення ділових та людських якостей. Особовий склад — це офіцери і пра-порщики. Повірте, тілохрани-телів на західний манер, по-дібних до вишибайлів, ми не маємо. Багато хто добре ро-зуміється на електроніці, до-сконало володіє вогнепаль-ною зброєю, є навіть, скажімо, призер першості Кавказу з карате, але ні, нічого спільно-го з героями бойовиків вони не мають. Бо безпекою об'-єктів займаються не одина-ки, а команда, яка, можу вас запевнити, вже склалася.

Безпека перших осіб — це спільний набуток і багатьох інших відомств — від СБУ та МВС до цивільної авіації і навіть охорони здоров'я.

* * *

Переб'ємо на мить моно-лог Михайла Гайдука, аби на підставі вже почутого, по-міркувати над методою до-бору людей в охорону Голо-ви ВР, Прем'єра, Президен-та, про що тут говорити ут-римуються. Напевно ці люди — «зірки» у команді Управ-ління державної охорони. Мабуть, вони повинні пси-хологічно суміщатися з «об'-єктом», бути всебічно розви-нутими, щоб, коли трапить-ся, підтримати розмову, ін-телігентними, щоб дотриму-ватися етикету під час дипло-матичних раутів, насамкінець —готовими рішуче усунути будь-яку перешкоду безпеці об'єкту. Якщо треба, лягти, накривши собою гранату.

Як пощастило дізнатися, у особисту охорону першій особі держави пропонуються одразу кілька кандидатур, з яких після співбесіди він обирає одного. Плинності ка-дрів серед «зірок» не поміче-но.

Однак ...вернемось ... пер-шоджер...

(Закінчення в наступному номері).

Сергій ВЛАД.

У Лондон на Боїн...

здійснюють перший рейс Міжнародні Авіалінії Укр...

Подія

Так, новенький Боїнг 737-400 (150 місць), закуплений недав-но по лізингу в ірландської фі-рми Джі Пі Ей, сьогодні опів-дні відправиться у свій пер-ший рейс з Борисполя до Лон-дона.

— Так, Міжнародні Авіалі-нії України пересіли на Боїн-ги, — розповідає президент компанії Валерій Назаренко. — Це поки що єдиний лайнер цієї серії, проте вже за півро-ку їх буде шість, причому два — для польотів через Ат-лантику. Покладаємо на них великі надії, адже передбачає-мо заробляти таким чином ва-люту, необхідну для розвитку нової авіакомпанії.

— Але ж пересісти на су-перлітак це ще не все...

— Далеко не все. Тому ми заздалегідь подбали про хар-чування і обслуговування на борту. Наші пілоти, інженери, бортпровідники, усі спеціаліс-ти, які здійснюватимуть ці рей-си, пройшли стажування в авіа-компанії «Боїнг», звичайно ж, з вивченням англійської мови. Підписано угоду зі спільним українсько-американським під-приємством, яке забезпечувати-ме нас відмінним харчуванням.

Вирішується одна з най-складніших проблем — рекон-струкція аеропорту Борис-піль. Зараз закінчується кон-курс зарубіжних проектів. Не-забаром фірма-переможець розпочне там роботи, які три-ватимуть не більш як 18—20 місяців.

Президент Міжнародних Авіа-ліній України повідомив та-кож, що квиток до Лондона коштуватиме від 750 до 2000 доларів — залежно від класу. Виключно для громадян Укра-їни дорога в о... ходитиметься ... понів.

Цікаво, що М... лінії України м... ки авіаквитків, ... назва Аерофло...

Валентина П...

На знімку: ... льотом з Бори...

СПАСОКУ...

Фотофакт

...ОРМАЦІЯ У НАС ЩЕ ДЕШЕВА, ...Е НЕ ...ОВНА

...бували пар- ...вимушено ...одом, який ...усілякі те- ...и не взяла ...льна фірма ...на реконст- ...столиці, ...твердження ...льна служба ...кордони ...будинків, ...оне ліплен- ...иску стихії, ...ших облас- ...рішила заві- ...ті цікавили- ...оперативний ...ньому пла- ...тали, почім ...лі чуйність ..., набирала ...знає, чим ...якби один ...инув фразу,

гідну окремого рядка у За-коні про інформацію, яку я виніс у заголовок. Все, звичай-но, суб'єктивно, але кожна ду-мка має право на існування. І цю думку хлопці навіть про-ілюстрували.

Сергій ПЕРЕХОЖИЙ.
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Знак біди

ВИРОК ПРИВЕЛИ В ДІЮ

Чи варто залишати в Кримі-нальному кодексі таку міру по-карання як смертний вирок, чи не доцільно її замінити трива-лим, нех... ...овічним ...нен-ням? Я н...аю намір... ...учатися у цю жваву дискусію, роз-повім, лишень, про те, як 35-літній Анатолій Сідлецький «відзначив» свій день народ-ження вбивством одразу двох дівчаток.

Напідпитку вже зранку, він надибав ученицю четвертого класу Світлану Кабакову по до-розі на масив «Чорноморсь-кий», що в Комінтернівському районі. Та з портфелем у ру-ці чекала на електричку...

Дівчинка не мала сил, як роз-повісти усе, що скоїлось, то-му, як це не було моторошно, довел... ...итати свідчен... би-ві. Як... відвів її до ...иці сіна у полі, роздяг, силкувався зґвалтувати, як приставляв до неї сторожа, свого родича Бо-риса Бурдельного, доки бігав за вином, як вів її подалі від залізничної платформи, аби замести сліди, як вона пробува-ла було тікати, а він їй по-грожував прутом металевої арматури, як зустріли подругу Світланки — дев'ятикласницю Олену Красногубенко і як він вдарив останню тим самим прутом, аби не була за свід-ка, і бив доти, доки не переко-нався, що не ворухнеться...

Світланка тієї ж миті вже бі-гла у бік села Великі Ламзаки, хатинки якого було вже видно, але до яких їй так і не суди-лося добігти, бо наздогнав вбивця. І бив її по голові тим самим металевим прутом, до-ти, доки і цього разу не пере-конався: мертва... Оленка іще жила. Її підібрали, відвезли до лікарні, але слова так і не ска-зала — померла у несвідомос-ті. Хіба міг Одеський облас-ний суд винести А. Сідлецько-му вирок м'якший, ніж роз-стріл!

Цими днями дізналися: ви-рок привели у дію. Так само, як і багато односельців, бать-ки й рідні Світлани та Олени, я зустрів цю новину без жа-лю.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Конфліктна ситуація

А РЕКТОР ГОТУЄТЬ... ДО ЮВІЛЕЮ

За перебігом подій у Київському інститу-ті культури протягом останніх років заці-кавлено слідкує громадськість України. Підкреслюється необхідність докорінної ре-організації вузу. Про відставку Г. Цибуля-ка з посади ректора повідомив на прес-кон-ференції 16 вересня ц. р. заступник мініс-тра культури Ю. Сердюк, оприлюднивши за-яву Григорія Дем'яновича про відсутність у нього наміру відстоювати ректорську по-саду.

Однак від цієї заяви Г. ... декілька днів категорично ві... силивши натомість відверти... їх опонентів. Можна було ... ленні приклади цієї потвор... що глибоко укорінилася в... зом. Можна і треба було б... годні навіть одного прогрес... фахівця обернеться для інс... шими втратами завтра. А... інше.

Нині багато говориться про новітні вимоги до фор-мування спеціалістів, профе-сіоналів, здатних до народ-ження ідей. Свідомий свого місця в суспільстві і колек-тив нашого інституту. Однак цілковита відсутність внут-рівузівської демократії ро-бить неможливим широке за-цікавлене обговорення перс-пектив розвитку інституту. Будь-яка спроба критичного осмислення стану в інституті сприймається як особиста об-раза ректора, підрив його авторитету, дискредитація ву-зу... Натомість пишно роз-квітає відверте самовихва-ляння, досягнення ж вузу трактуються виключно як осо-бисті заслуги ректора та йо-го найближчого оточення, не гребуючи при цьому відвер-тими підставками і фальси-фікаціями. Симптоматично, що керівництво інституту не зацікавлене у створенні і на-дійного резерву кадрів на за-міну керівних посад. В той же час існуюча конкурсна си-стема при її нинішньому не-демократичному механізмо-ві служить у нас, в інститу-ті, не засобом відбору тала-новитих викладачів, а ви-пробуванням інструментом «відловлювання» тих, хто «випав з гнізда», і водночас висування на керівні посади особисто відданих ректору працівників.

Навіть атестація служить надійним методом «прибор-кання норовливих» як викла-дачів, так і кафедр, де вони працюють. Така атестація — за відсутності відпрацьова-них демократичних про-цедур і відповідних га-рантій від свавілля адміні-страції є додатковим джере-лом суб'єктивізму, взаємної недовіри, формалізму, вона стимулює штучне створення конфліктних ситуацій навко-ло окремих викладачів, у які, як негірко і соромно це констатувати, втягуються сту-денти.

Тривожить, що досі інсти-тут так і не має солідної, економічно обгрунтованої, по-значеної державним бачен-ням програми свого розвитку в новітніх умовах, не вироб-лено моделі сучасного пра-цівника, не визначені його функції. Відтак — поглиб-люється відчуженість між на-вчанням і практикою, відста-вання від потреб цієї сфери теоретичного і методичного забезпечення навчального процесу; вражаюче низький рівень науково-дослідницької роботи; інститут надійно ізо-льовано від міжнародного до-свіду підготовки кадрів. За-хопившись введенням нових сучасних спеціалізацій, ке-рівництво інституту не взя-ло до уваги таких «дріб-ниць», як зміст і наповне-ність нових курсів, забез-печеність нових курсів, забез-печеність навчальним мате-ріалом і фахівцями, визна-ченість конкретних завдань спеціалізацій, вивчення реа-льної потреби в даних спеці-алістах на місцях тощо.

Тому і торжествує в інсти-туті лінія ш... лістів-функці... не генерува... щому випад... вати.

І ось за ... створюванням... хаосом, за ім... таності важл... ми, як, ска... в життя сп... святкування... ту, якось не... но підступил... дня — закін... торських пон... буляка. Так ... привертаючи... ни зайвої у... хоча б раз ... ків, ані грун... доповідю, ... но готується... нович до ... владарюванн...

Де ж пр... неності? Мо... справа в ро... з високою ... і надійних ... ках, як про... при нагоді ... Чи, може, ... подає багато... ня керівних... лядальна ... до «неглоба... погляд, інст... лем?

Ольга ... голова С... чів і нау... школи К... ндидат і...

ОСІНЬ ВИСТАВКАМИ ЩЕДРА

Учора в Республіканському центрі виставок і ярмарків Ук-раїни розпочала роботу Перша виставка-ярмарок «Фермерст-во України». Організували її Асоціація фермерів України, Український державний фонд підтримки селянських (фер-мерських) господарств, Міні-стерство сільського господарст-ва і продовольства та Респуб-ліканський центр виставок і ярмарків. Відкрив виставку-яр-марок віце-прем'єр-міністр України Володимир Дем'янов. А працюватиме вона по 28 листопада.

Зверніть увагу

Де поміняти купони на рублі?

З повідомленням Націона-льного банку України про вста-новлення офіційного курсу ру-бля до купона прийшла надія. При першій спробі обміняти купони на рублі виникли проб-леми. У Національному бан-ку на запитання, де можна офі-ційно, не користуючись пос-лугами сумнівних ділків, обмі-няти гроші, повідомили: є роз-порядження комерційним бан-кам відкрити обмінні пункти. «Промінвест банк»: заступник голови правління Володимир Бондар сказав: десь на вокза-лі мали відкрити пункт. І дав телефон якоїсь дрібнішої стру-ктури банку: вони ближче до життя, знають. Там дали ще один телефон. А там — від-мовились давати інформацію. Їду на вокзал. Ніхто нічого не знає... «Ощадбанк»: дали теле-фон. Другий день — короткі гудки. Банк «Україна»: перма-нентно короткі гудки.

... А перед вокзалом, ще на підході, сидять циганка. Перед нею — записка з пропозицією відповідних послуг. Панове ба-нкіри, де можна поміняти? Тим більше що біля гастрономів стали ганяти...

Костянтин ТАВРИЧЕСЬКИЙ.

...ОДІЛИ ...А

...рактична ко- ...дові і благо- ...населених ...цього ро- ...ків двох ра- ...агачанського ...м відрізня- ...річних? Зни- ...ті і показу- ...ретної ро- ...либокої еко- ...концентрація ...их сил дають ...: у Вели- ...айоні осво- ...карбованців ...у тім числі ...у 15 мільйо- ...в експлуата- ...а 211 квар- ...для ветера- ...неповну се- ...о, торгове- ...відроджують ...ктивні села ...ни. Лише ...і Енгельса ...а 30—40 жит- ...усі тринад- ...ціл з'єднані ...дим покрит- ...газифікація.

...ГРИНЬ.

Голос України

утого, по-
методою до-
ронy Голо-
Президен-
оворити ут-
вно ці люди
анді Управ-
охорони.
овинні пси-
тися з «об'-
бічно розви-
ли трапить-
розмову, ін-
б дотриму-
д час дипло-
насамкінець
пуче усунути
рду безпеці
греба, лягти,
гранату.
дізнатися,
ну перший
опонуються
ндидатур, з
бесіди він
лінності ка-
» не поміче-
мось — пер-
аступному
й ВЛАД.

ОК
ЕЛИ
Ю

ти в Кримі-
аку міру по-
ий вирок, чи
інити трива-
мір[illegible]уча-
искусію, роз-
о те, як 35-
Сідлецький
ень народ-
дразу двох
зранку, він
четвертого
кову по до-
Чорноморсь-
ернівському
ьелем у ру-
ричку...
сил, як роз-
коїлось, то-
моторошно,
дчен[illegible] би-
ді до[illegible]ниці
силкувався
иставляв до
родича Бо-
доки бігав
подалі від
рми, аби
на пробува-
він їй по-
металевої
ли подругу
тикласницю
ко і як він
ми самим
па за свід-
пе переко-
неться...
ити вже бі-
кі Ламзаки,
вже видно,
і не суди-
наздогнав
голові тим
рутом, до-
у не пере-
ленка іще
ідвезли до
к і не ска-
есвідомос-
ицької облас-
Сідлецько-
ніж роз-
лися: ви-
Так само,
льців, бать-
та Олени,
у без жа-
ТНЮК.

У Лондон на Боїнгу

здійснюють перший рейс Міжнародні Авіалінії України

Подія

Так, новенький Боїнг 737-400 (150 місць), закуплений недавно по лізингу в ірландської фірми Джі Пі Ей, сьогодні опівдні відправиться у свій перший рейс з Борисполя до Лондона.

— Так, Міжнародні Авіалінії України пересіли на Боїнги, — розповідає президент компанії Валерій Назаренко. — Це поки що єдиний лайнер цієї серії, проте вже за півроку їх буде шість, причому два — для польотів через Атлантику. Покладаємо на них великі надії, адже передбачаємо заробляти таким чином валюту, необхідну для розвитку нової авіакомпанії.

— Але ж пересісти на суперлітак це ще не все...

— Далеко не все. Тому ми заздалегідь подбали про харчування і обслуговування на борту. Наші пілоти, інженери, бортпровідники, усі спеціалісти, які здійснюватимуть ці рейси, пройшли стажування в авіакомпанії «Боїнг», звичайно ж, з вивченням англійської мови. Підписано угоду зі спільним українсько-американським підприємством, яке забезпечуватиме нас відмінним харчуванням.

Вирішується одна з найскладніших проблем — реконструкція аеропорту Бориспіль. Зараз закінчується конкурс зарубіжних проектів. Незабаром фірма-переможець розпочне там роботи, які триватимуть не більш як 18—20 місяців.

Президент Міжнародних Авіаліній України повідомив також, що квиток до Лондона коштуватиме від 750 до 2000 доларів — залежно від класу. Виключно для громадян України дорога в обидва кінці обходитиметься в 112 тисяч купонів.

Цікаво, що Міжнародні Авіалінії України мають і нові зразки авіаквитків, з яких зникла назва Аерофлот.

Валентина ПИСАНСЬКА.

На знімку: Боїнг перед вильотом з Борисполя.

Фото Сергія СПАСОКУКОЦЬКОГО.

Конфліктна ситуація

А РЕКТОР ГОТУЄТЬСЯ ДО ЮВІЛЕЮ

За перебігом подій у Київському інституті культури протягом останніх років зацікавлено слідкує громадськість України. Підкреслюється необхідність докорінної реорганізації вузу. Про відставку Г. Цибуляка з посади ректора повідомив на прес-конференції 16 вересня ц. р. заступник міністра культури Ю. Сердюк, оприлюднивши заяву Григорія Дем'яновича про відсутність у нього наміру відстоювати ректорську посаду.

Однак від цієї заяви Г. Цибуляк через декілька днів категорично відмежувався, посиливши натомість відвертий наступ на своїх опонентів. Можна було б навести численні приклади цієї потворної практики, що глибоко укорінилася в управління вузом. Можна і треба було б, бо втрата сьогодні навіть одного прогресивно мислячого фахівця обернеться для інституту ще більшими втратами завтра. Але зараз турбує інше.

Нині багато говориться про новітні вимоги до формування спеціалістів, професіоналів, здатних до народження ідей. Свідомий свого місця в суспільстві і колектив нашого інституту. Однак цілковита відсутність внутрівузівської демократії робить неможливим широке зацікавлене обговорення перспектив розвитку інституту. Будь-яка спроба критичного осмислення стану в інституті сприймається як особиста образа ректора, підрив його авторитету, дискредитація вузу... Натомість пишно розквітає відверте самовихваляння, досягнення ж вузу трактуються виключно як особисті заслуги ректора та його найближчого оточення, не гребуючи при цьому відвертими підставками і фальсифікаціями. Симптоматично, що керівництво інституту не зацікавлене у створенні і нормальному функціонуванні кадрового резерву кадрів на заміну керівних посад. В той же час існуюча конкурсна система при її нинішньому недемократичному механізмові служить у нас, в інституті, не засобом відбору талановитих викладачів, а випробуваним інструментом «відлоблювання» тих, хто «випав з гнізда», і водночас висування на керівні посади особисто відданих ректору працівників.

Навіть атестація служить надійним методом «приборкання норовливих» як викладачів, так і кафедр, де вони працюють. Така атестація — за відсутності відпрацьованих демократичних процедур і відповідних гарантій від сваволля адміністрації є податковим джерелом суб'єктивізму, взаємної недовіри, формалізму, вона стимулює штучне створення конфліктних ситуацій навколо окремих викладачів, у які, як негірко і соромно це констатувати, втягуються студенти.

Тривожить, що досі інститут так і не має солідної, економічно обгрунтованої, позначеної державним баченням програми свого розвитку в новітніх умовах, не вироблено моделі сучасного працівника, не визначені його функції. Відтак — поглиблюється відчуженість між навчанням і практикою, відставання від потреб цієї сфери теоретичного і методичного забезпечення навчального процесу; вражаюче низький рівень науково-дослідницької роботи; інститут надійно ізольовано від міжнародного досвіду підготовки кадрів. Захопившись введенням нових сучасних спеціалізацій, керівництво інституту не взяло до уваги таких «дрібниць», як зміст і наповненість нових курсів, забезпеченість нових курсів, забезпеченість навчальним матеріалом і фахівцями, визначеність конкретних завдань спеціалізацій, вивчення реальної потреби в даних спеціалістах на місцях тощо.

Тому і торжествує в інституті лінія підготовки спеціалістів-функціонерів, здатних не генерувати ідеї, а, в кращому випадку, їх реалізовувати.

І ось за всім цим штучно створюваним організаційним хаосом, за імітацією заклопотаності важливими справами, як, скажімо, втіленням в життя сценарію бучного святкування 25-річчя інституту, якось непомітно і буденно підступила дата — 5 грудня — закінчення строку ректорських повноважень Г. Цибуляка. Так само скромно, не привертаючи до своєї персони зайвої уваги ані звітом хоча б раз на декілька років, ані грунтовною науковою доповіддю, вражаюче впевнено готується Григорій Дем'янович до нового п'ятирічного владарювання.

Де ж причини цієї впевненості? Може, дійсно вся справа в родинних стосунках з високою посадовою особою і надійних апаратних зв'язках, як про це не забуває при нагоді натякнути ректор? Чи, може, впевненості йому додає багатомісячне мовчання керівних мужів, їх споглядальна позиція щодо «неглобальних», як на їх погляд, інститутських проблем?

Ольга ЧИКАЛЕНКО, голова Спілки викладачів і науковців вищої школи КДІК, доцент, кандидат історичних наук.

Факт і коментар

МЧАТЬ ПОЇЗДИ...

Якщо сьогодні італієць експресом «Рим — Москва» перетинає територію України, усі витрати, пов'язані з безпекою руху, його зручностями, за які він розрахувався твердою валютою, лягають на плечі наших залізничників, тоді як гроші італійця потрапляють на якийсь з рахунків правонаступника колишнього СРСР — Міністерства шляхів сполучень Росії. Я навів перший-ліпший приклад, а можна, звісно, бозна-скільки.

Аналогічна картина спостерігається і з транспортуванням через нашу територію у треті країни експортно-імпортних вантажів. Скажімо, доставка вантажу з Австрії у Японію досі виключає нашу державу як посередницю, попри те, що вона зазнає істотних збитків, пов'язаних з амортизацією залізниць, підготовкою рухомого складу, безпекою руху тощо. А власне, чому?! Справа в тому, що у світі цими питаннями займаються експедиторські компанії, прообраз яких у нас тільки-но народився у системі залізничного транспорту України під назвою компанії «Інтертранс».

— По суті, ми не могли діяти швидше, ніж приймались політичні рішення на вищому рівні. Навіть СРСР був неспроможний нарівні з розвинутими західними державами брати участь у роботі Міжнародного європейського союзу, який регламентує діяльність експедиторських компаній, — розповідає директор компанії «Інтертранс» Вадим Попов. — Величезна протяжність наших магістралей вимагала сплати непосильних валютних внесків, через що СРСР доводилося миритися з роллю спостерігача на Конференціях по міжнародних тарифах і розкладу руху. З часом МШС СРСР та концерн «Союззовніштранс» наказали довго жити, але й дюжина їхніх представництв в Україні, які діють під егідою Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків в особі Асоціації «Укрзовніштранс», не можуть розраховувати на членство у Міжнародних організаціях з тієї ж причини — бракує коштів. Становище, самі знаєте, яке: промисловість заборгувала залізничному транспорту, за окремими оцінками, до 20 мільярдів карбованців, вертати борги не поспішають, в той час як залізничникам вже нічим виплачувати зарплату. Про які тут валютні відрахування може йти мова?! Проте президент «Укрзалізниці» прийняв вірне рішення, доручивши експедиторські функції комерційній госпрозрахунковій компанії «Інтертранс». У кожній західноєвропейській державі налічуються десятки таких компаній.

Компанія «Інтертранс» ще не має свого постійного приміщення, але процес, як кажуть, вже рушив. Як вдалося дізнатися з добре поінформованих джерел, вже з 1 грудня Україна і суміжні держави перейдуть на взаєморозрахунки за міжнародними транспортними тарифами, якщо йтиметься про транспортування експортно-імпортних вантажів через нашу територію у треті країни. Як інформація до роздумів: перепідкатка однієї колісної пари (західноєвропейська колія вужча за вітчизняну) клієнту обійдеться у 13,2 швейцарських франка. Відтак мова йде про доходи держави, які сягають десятків мільйонів доларів на добу. Це без врахування експресів типу «Рим — Москва», на якому помчав італієць. Пропоную самотужки підрахувати суму втрат України з моменту, відколи вона здобула незалежність.

Сергій ВУСАТИЙ.

ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ЗА «ЗОЛОТУ РИБКУ»

На стендах Сторожинецької художньої школи красується афіша міжнародного конкурсу підводних фантазій, в основу якої покладено малюнок учениці Наталки Косован. За цю роботу талановитій дівчинці було присвоєно перше місце і золоту медаль асоціації французьких художників-мариністів.

І от стало відомо про ще один успіх юних сторожинчан. На аналогічному конкурсі, який проходив у Чехо-Словаччині, бронзову медаль за малюнок «Золоті рибки» завоював Юрко Іпатов. Художню школу запрошено до участі у ще кількох престижних європейських вернісажах дитячої творчості.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ 24 ЛИСТОПАДА 1992 РОКУ ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ КУРС УКРАЇНСЬКОГО КАРБОВАНЦЯ ДО ВАЛЮТ КРАЇН РУБЛЬОВОЇ ЗОНИ

код	рубля	курс купівлі	курс продажу
834	(Білорусь)	1.3500	1.4500
835	(Казахстан)	1.3500	1.4500
836	(Узбекистан)	1.4500	1.5500
837	(Таджикистан)	1.0000	1.1000
838	(Туркменистан)	1.4500	1.5500
839	(Киргизія)	1.1000	1.2000
843	(Молдова)	1.1000	1.2000
844	(Вірменія)	0.9000	1.0000
848	(Азербайджан)	1.0000	1.1000
849	(Грузія)	1.0000	1.1000
853	(Латвія)	1.0000	1.1000
854	(Литва)	1.0000	1.1000
858	(Росія)	1.4497	1.5497

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Колектив редакції «Голосу України» висловлює глибоке співчуття родині головного редактора газети С. М. Правденка з приводу тяжкої втрати — смерті батька дружини Юхима Володимировича.

Знай «наших»

Нафтобізнес оголосив владі бойкот

Мал. Володимира КИСЕЛЬОВА.

Наприкінці минулого місяця представник Президента України у Харківській області Олександр Масельський підписав розпорядження, за яким суворо заборонялася реалізація нафтопродуктів за вільними цінами як державним, так і комерційним структурам. У розпорядженні також зазначалося, що відпущені ціни на бензин та гас не повинні перевищувати в середньому сорока карбованців за літр. Завдяки зусиллям працівників міліції, держінспекції по контролю за цінами, іншим органам, розпорядження представника Президента не залишилося лише на папері, а, як то колись казали, в стислі строки було впроваджено в життя. Однак у результаті в місті, та й в області, на заправках не стало не тільки «легкої наживи на тимчасових труднощах», а й самого пального.

Позицію глави обласної адміністрації, здається, пояснити можна так. Скупивши, очевидно в жнивну пору, пальне майже за безцінь (а саме на той час пальне в області якщо й не лилося рікою, то принаймні було в достатній кількості), «підприємливі люди» продавали його ще донедавна втридорога. За каністру «сімдесят шостого» біля автоцистерни молодикам у зелених штанях доводилося викладати щонайменше тисячу триста карбованців. У той же час на стаціонарних автозаправках для автолюбителів бензином і не пахло. Отже, рішенням О. Масельського щодо пального передбачалося припинити вакханалію навколо бензину, захистити власників приватних авто від непомірного апетиту «королів бензопістолетів». Крім того, навколо дефіциту неймовірно швидко почав розвиватися ще один, досі не бачений, «бізнес»: з-під поли пішли в продаж «белгородські» номери, липові, звичайно. Чіпляй перед автоколонкою у близькому зарубіжжі і заправляйся, як то кажуть, скільки влізе.

Перша ж перевірка показала, що нафтовим королям на розпорядження представника Президента, м'яко кажучи, було начхати. Оператор кооперативу «Алекс-2» преспокійно торгував бензином АІ-93 по 70 купонів за літр, одержавши при цьому за лічені години додатковий прибуток у 41 тисячу карбованців. У іншому місці його колега на такому ж ігноруванні встиг збагатитися на 79 тисяч карбованців. Розмах приватної фірми «Едельвейс» виявився ще більшим — 225 тисяч. Інші «ділові люди» продавали бензин по 80 карбованців за літр, дехто з них, як свідчать дані рейду, не соромився розбавляти його трохи не наполовину соляркою.

Місцева преса оголосила імена цих «бізнесменів», додавши, що багатьом з них доведеться мати справу з правоохоронними органами. А через день на автошляхах області для власників приватних авто не стало ні дешевого, ні дорогого бензину. Судячи з усього, на круте рішення місцевої адміністрації нафтобізнесмени (автолюбителі кажуть — мафіозі) оголосили не менш крутий бензиновий бойкот. Заправитися за гроші сьогодні у Харківській області практично неможливо. І за великі — теж.

Автолюбителі в цілому підтримують рішучі дії глави обласної адміністрації: дійсно, півтори «штуки» за каністру — це вже занадто, ніякої зарплати не вистачить. Але разом з тим не можуть збагнути, як бути тепер, чим заправляти баки, коли вкрай необхідно. Заборонивши продавати комерційним структурам бензин за вільними цінами, адміністрація області аж ніяк не збільшила його запас і мало не ложкою продовжує ділити скромний достаток між автотранспортними організаціями, аварійними службами, машинами невідкладної допомоги, міліції. Де вже тут думати про приватника, коли щодня третина автопарку області залишається «на приколі».

А тим часом на одній із автомагістралей Харкова трапилася трагедія, що сколихнула всіх жителів майже двомільйонного міста. Прямо серед вулиці у надвечірній час пік міліціонер розстріляв упритул 39-річного жителя мікрорайону Салтівка. Причина біди — все той же бензин. Майже півгодини людський натовп не міг добратися від станції метро до житлових будинків. Тоді розгнівана людська хвиля ринула на проїжджу частину дороги, на якій із «влади» виявився лише міліціонер дорожньо-патрульної служби. Гарячі голови почали трощити його автомобіль, витягувати водія з кабіни на «розмову». Розв'язка, як уже було сказано, закінчилася трагічно, після озвірілої «розмови» шансів у лікарів врятувати життя міліціонера теж небагато.

Чим ще відповість «нафтобізнес» на відчайдушну спробу державної адміністрації припинити грабування людей серед білого дня — сказати важко. Поки що зрозуміло одне: на суворий виклик влади знайдеться не менш серйозна відповідь нафтомафії.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».
Харків.

КОГО ПІДГОДОВУЄ ТУРИСТ?

Пригадую десятилітньої давності відрядження на один із контрольно-пропускних пунктів нашого західного кордону. Зрештою, і запам'ятати з тієї поїздки не було б чого — все те ж, що й на інших таких «пропускниках»: розмірене копирсання митників у багажі приїжджих та тих, що від'їжджали від нас, скупа розповідь офіцера про кордон, який «на замку». Словом, все йшло, як на кожній такій прикордонній «шпарині», де в'їзд—виїзд чітко регламентований і кожен знає своє місце.

А надто — наші туристи, оті з небагатьох ощасливлених поїздкою туди. Вони смирненько, як першокласники, чекали своєї черги на митний контроль, не ремствуючи впаковували потому розкидані дорожні пожитки і розмовляли між собою впівголоса, неначе в церкві.

І враз монотонно-розмірена атмосфера приміщення наелектризувалася голосною перепалкою групи німецьких чи австрійських туристів з начальником митної зміни. В їхній інтонації відчувалися водночас обурення і образа, гідність і власне безсилля перед чиновником, який став на заваді безжурному відпочинкові.

— Вилучили щось із недозволеного? — запитав.

— Нічого,— сказав митник,— «заїлися» капіталісти, їх, бачте, не влаштовує наш ретельний догляд.

Оті давні враження так, мабуть, і залишилися б невикористаними у старому журналістському записнику, якби не недавня розмова з колегою із Запоріжжя. Розповів, що його земляки вже давно «прорубали» вікно в Європу, освоюють тепер китайські та турецькі ринки. І кожен школяр знає: найпростіше з'їздити за кордон на гендель «по туру», тобто у складі так званої туристичної групи. І ті групи настільки бойовиті, що одна з них відмовилася днями в Бердянську від поїздки до Туреччини, бо не зволила зайти до літака без... митного контролю.

Що ж за метаморфоза така сталася з нашими донедавна слухняними перед законом і шанобливо-покірними перед митниками та прикордонниками туристами? Адже ще вчора перед поїздкою «за дроти» вони з настирністю бурсака штудіювали митний кодекс, а вже сьогодні поводяться на кордоні, неначе імениті дипломати...

Світло на це питання дещо пролив начальник Запорізького управління Служби безпеки Микола Шама:

— Справа, звичайно ж, не стільки у змінах, що відбулися за ці роки в суспільстві й торкнулися також чинних дотепер порядків в'їзду—виїзду через кордон. За цей час з'явилася велика група «професійних» туристів, котрі годуються з цього промислу. І їхній бізнес стає дедалі небезпечнішим для нашої економіки, бо великими партіями вивозяться з України не тільки дефіцитні в нас необхідні на повсякдень товари, а й рідкоземельні та кольорові метали, що їх у всіх країнах зараховують до стратегічних.

Ось лише кілька прикладів. На початку жовтня під час митного догляду групи, що її «делегувало» в Туреччину мале підприємство «Діапазон», вилучено близько 400 кілограмів олова і майже центнер міді.

Через кілька днів співробітники Запорізького управління Служби безпеки спільно з працівниками Бердянського міськвідділу внутрішніх справ перевірили таку ж групу від асоціації «Січ». Виявилося, що переляк гендлярів після недавнього трусу, вчиненого в попередників, тривав недовго: ці також намагалися незаконно вивезти за кордон десятки кілограмів олова й солідну партію товарів повсякденного вжитку.

А наступного дня тургрупа від запорізької зовнішньоекономічної асоціації «Січ», збагнувши, що без перевірки до літака не зайти, зовсім відмовилася від наміру милуватися святими мінаретами Стамбула.

І ця їхня образа не мала нічого спільного з обуренням іноземних туристів, свідком якої довелося бути в тому давньому відрядженні. Законослухняних баварців або штірійців ображала тоді навіть підозра митників, бо навіщо їм було здобувати неславу контрабандистів і ризикувати своїм добрим іменем заради сумнівної вигоди? У характері кожного з них сидів свій, внутрішній «митник», після якого нашому контролерові вже нічого було робити. Ім'я йому — законослухняність.

Наших же «туристів» бентежило інше — чому, мовляв, дотепер можна було не те що без митного догляду, а й без паспорта сісти в літак і вже в Батумі оформити документи на поїздку до Туреччини, а тепер ні? Або чому до цього дня система підкупу службових осіб, які останніми стояли на шляху до вимріяного закордону, діяла справно, а тепер дає осічку? Звичайно, поодинокі невдачі — всі розуміли, що робилося те про людське око, — траплялися й раніше, та через керівника групи завжди вдавалося повернути вилучене.

Слід визнати: серед організаторів такого, з дозволу сказати, туризму були спритники, здатні на багато що. Бо коли «туристів» притиснули в Запоріжжі, їхні благодійники (а промислом організованого туризму тільки в області годується 16 фірм, бюро і спільних підприємств) зуміли домовитися про обслуговування тургруп компанією «Авіасвіт», заснованою запорізьким авіазагоном, із аеропорту Бердянська. Там митний догляд був малоефективний навіть через недостатню технічну оснащеність місцевої спецгрупи міліції. Не кажучи вже про те, що місцеві чиновники, від яких залежало процвітання туристів-бізнесменів, поки що не були розбещені їхньою увагою.

Потік «економічного» туризму стимулював не лише корупцію в колах чиновників, від яких залежить, як скоро, а то й взагалі чи поїде за кордон людина (Службою безпеки викрито зловживання службовим становищем). Свою дещицю з цього має й кримінальний світ: від рекетирів до «першодрукарів», які за помірну плату штампують в закордонних паспортах фальшиві печатки.

У виграші від цього промислу, здається, всі, крім хіба що простого трудівника, котрий за роботою світу божого не бачить, а за чесно зароблені копійки не ладен найнеобхідніше придбати. Бо воно (й не тільки це!) витікає за кордон у чужих валізах.

Тільки під час розслідування кримінальних справ слідчими СБУ вилучено близько 1,5 тонни срібла, 5,5 тонни — нікелю, 107 тонн титану та його злитків, художні цінності, приблизна вартість яких становить 2,6 мільйона карбованців.

Це лише те, що потрапляє в негусті сіті спеціально створених для цього структур. Скільки ж добра, минаючи їх, витікає від нас — можна лише здогадуватися.

До речі, витікає не без допомоги чиновників, які повинні стояти на сторожі державних інтересів. Із зведення СБУ раз по раз доповнюють інформацію про факти корупції і зловживання службових осіб-митників, співробітників органів МВС, котрі все частіше промишляють прикриттям сумнівних спекулятивних операцій, керівників підприємств, які не без власної вигоди спродують, як власне, державне майно. У цьому, здається, і варто шукати відповідь на запитання: чому осміліли контрабандисти?

Контрабанда як соціально небезпечне явище фактично стимулюється, опікується і провокується категорією осіб, які зобов'язані з нею боротися. То й танцювати, як то кажуть, треба від цього порога, починаючи боротьбу з нею.

Віктор ВАРЕНИК.

Точка зору

А ЯК НАМ ОБЛАШТУВАТИ ДЕРЖАВУ?

Концепція адміністративно-територіального устрою України

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ устрій (АТУ) є важливою складовою нової науково обгрунтованої регіональної політики України. Тепер створюється можливість досягти високого рівня регіональної та місцевої децентралізації влади, забезпечити перехід до нового АТУ, який слугував би суспільству десятиріччями.

Правда, спочатку маємо чітко собі уявити, яку саме державу хочемо збудувати, бо від її змісту залежить і АТУ. В ст. 104 проекту нової Конституції України стверджується, що вона є унітарною державою. Поки що це так, проте ми зобов'язані збудувати спочатку унітарно-децентралізовану державу, яка через 10—15 років, вже досягнувши високого рівня соціально-економічного розвитку, національної самосвідомості і трудової дисципліни, може мати федерально-земельний устрій... І все ж нам уже тепер треба мати на увазі, що територія України заселена ще за сивої давнини, добре освоєна, природні умови і ресурси різних її частин значно відрізняються.

СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ АТУ МУСИТЬ МІСТИТИ ЧІТКІ ВИЗНАЧАЛЬНІ ПРИНЦИПИ Й ЧИННИКИ, ДО ЯКИХ СЛІД ВІДНЕСТИ:

1) повне врахування всіх регіональних, соціально-економічних, історичних та природних особливостей; 2) соціально-екологічну спрямованість регіональної політики; 3) паритетність державних і регіональних цілей за рахунок децентралізації регіонального управління, чіткого визначення змісту його рівнів; 4) максимальну відповідність АТУ соціально-економічному та іншим видам районування; 5) відносне зменшення витрат на адміністративне управління за рахунок різкого скорочення функцій та апарату Центру; 6) виборність керівних органів; 7) творче врахування досвіду зарубіжних країн і максимальне використання багатого власного, з його необхідними елементами — закладеними просторово основними фондами, наявною чисельністю населення, сформованими управлінськими кадрами, обласними і районними центрами, потребою у територіальному зіставленні статистичної інформації, традиціями просторових зв'язків населення тощо. При цьому найбільші зміни АТУ відбудуться на районному (низовому) рівні, де потрібно впорядкувати територіальні процеси (тяжіння до райцентрів, характер національного розселення, взаємодію із сусідами, історичні особливості, побажання самого населення і т. ін.). Ці зміни почасти вплинуть на уточнення меж окремих областей. Отже, йдеться про ініціативу «знизу», а не про розв'язання тих питань «зверху».

ДО КОНКРЕТНИХ ЧИННИКІВ, ЯКІ ЗУМОВЛЮЮТЬ ВІДМІННОСТІ АТУ УКРАЇНИ, СЛІД ВІДНЕСТИ: 1) рівень соціально-економічного розвитку території, який найбільш повно виявляється в дрібному соціально-економічному районуванні; 2) просторову диференціацію природи, яка є найстарішим серед чинників і має належно виявлятися у схемі природно-географічного районування; 3) національно-історичні та культурно-етнографічні особливості, які мають відповідні територіальні межі; 4) обгрунтоване врахування меж сучасного АТУ, особливо на обласному рівні; 5) політичний чинник, який враховує ідею різних партій, рухів і груп населення. На цій підставі варто кінець тексту, ст. 104 проекту нової Конституції України сформулювати так: «...КОМПЛЕКСНОСТІ СОЦІАЛЬНО - ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І КЕРОВАНОСТІ ОКРЕМИХ ЇЇ ЧАСТИН З УРАХУВАННЯМ ЗАГАЛЬНО-ДЕРЖАВНИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ, НАЦІОНАЛЬНИХ І КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ, ГЕОГРАФІЧНИХ І ДЕМОГРАФІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ».

КОНКРЕТНА система одиниць АТУ має бути сталішою за систему одиниць соціально-економічного районування. В ст. 107 проекту Конституції запропоновано чотириланкову систему адміністративно-територіальних одиниць: область (земля), район, селище і село. Щоб належно її оцінити, треба дати бодай загальну оцінку сучасного соціально-економічного районування і критично розглянути багатий досвід АТУ України. По-перше, цілком зрозуміло, що до останнього часу наявні три великі її економічні райони — Південно-Західний, Донецько-Придніпровський і Південний — вже не відповідають потребам нашої держави, бо ці райони обслуговували потреби насамперед «єдиного народногосподарського комплексу» колишнього СРСР, їхні параметри й межі були значною мірою суб'єктивними і, головне, недостатньо відображали рівень внутрідержавної диференціації людської діяльності, історико-етнічні особливості населення та природно-ресурсний потенціал України.

Тому в Україні має бути значно більше (попередньо — 9) основних соціально-економічних районів (СЕР), назви і основну їх територію вже слід обговорювати, а межі — уточнити, упорядкувавши межі низових адміністративних районів (з урахуванням усіх особливостей і територіальної локалізації технолого-економічних, трудових і культурно-побутових зв'язків). Для цього треба організувати хоча б вибіркові експедиційні дослідження на стиках окремих областей і районів, зібрати необхідну анкетну інформацію. Пропонуємо такі назви основних СЕР: 1) Столичний або Київський (Київська, Чернігівська й Житомирська області); 2) Центральний (Черкаська й Кіровоградська); 3) Придніпровський (Дніпропетровська й Запорізька); 4) Донецький (Донецька й Луганська); 5) Подільський (Вінницька, Хмельницька й Тернопільська); 6) Північно-Східний (Харківська, Полтавська й Сумська); 7) Карпатський (Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька й Закарпатська); 8) Північно-Західний, а краще — Волинський (Волинська й Рівненська); 9) Причорноморський (Одеська, Миколаївська, Херсонська області й автономна Республіка Крим). Слід пам'ятати, що в межах цих районів є свої соціально-економічні відмінності — господарські агломерації, вузли та інші міжобласні утворення. Особливої уваги заслуговує функціонально-територіальна структура Столичного (Київського) регіону, його «ядро» — Київ та інші обласні центри.

Зрозуміло, що основні СЕР мусять хоча б наближено мати зіставні параметри — насамперед чисельність населення, вартість основних фондів, величину національного доходу, а також відповідну спеціалізацію та комплексно-пропорційний розвиток, що базуються на особливостях географічного поділу та інтеграції людської діяльності. По можливості якнайповніше врахування територіальних особливостей цієї діяльності в системі одиниці АТУ складе безперечну перевагу нашої держави над зарубіжними у цьому. Наприклад, у США сітка таких одиниць (штатів) нарізана «під лінійку», має лише адміністративно-управлінський зміст, хоча й характеризується історичною сталістю.

В Україні протягом століть одиниці АТУ були різні за площею і назвою. Князівство, воєводства, землі, а далі, у XVII ст. — козачі полки — сотні — громади; з XVIII ст. — губернії — повіти; за радянської доби — губернії, округи, які поділялися на повіти й райони, а далі, протягом 1932—1954 рр., склалася чітка чотириланкова система АТУ: центр, область, район, село. Щоправда, в другій половині 50-х років була спроба посилити територіальний принцип управління промисловістю у вигляді економічно-адміністративних районів, але цей досвід не був достатньо осмислений. Кожній з наявних ланок треба надати науково обгрунтовані функції, що випливають із згаданих принципів.

ОСНОВНОЮ ланкою регіонального управління має стати область, статус якої треба різко посилити. Тим більше, що теперішні області в цілому відповідають світовим параметрам — близько 2 млн населення і понад 3 млрд вартості основних фондів. Запропонована в проекті Конституції (хоч й у дужках) назва «земля» має більше історико-етнічний зміст, за площею значно більша за області і справді може стати в майбутньому основною адміністративно-територіальною одиницею України, подібною до таких одиниць у США, Канаді, Італії та Франції. В разі виділення в Україні таких земель постане проблема встановлення їхніх чітких меж і особливо центрів. Ці землі в середньому включатимуть територію двох-трьох теперішніх областей, мусять мати завчасно і планомірно сформований міський центр з найвигіднішим географічним розташуванням, більшу чисельність населення й повніший набір функцій. Адже теперішні обласні й районні центри за винятком столиці й міст-мільйонерів, приблизно рівноцінні. Тут збережеться, а на обласному рівні й посилиться, кадрово-управлінський потенціал. Отже, на перехідному етапі формування регіональної системи управління України нам більше підходить досвід Нідерландів з деякою централізацією регіональної політики в цілому, аніж досвід США, Канади, Італії чи Франції, де ці процеси вже глибоко децентралізовані на основі багаторічного досвіду їх практичної реалізації.

Головним, як і раніше, має залишатися **загальнодержавний** рівень, якому належить забезпечити включення України до загальносвітового процесу, розповсюдження нововведень з урахуванням територіальних відмінностей, вибір генерального напряму соціально-економічного розвитку, визначення його основних регіональних відмінностей, допомогу регіонам.

Тому за Центром слід залишити тільки функції міждержавних відносин, оборони та оборонної роботи, поліпшення екології, регулювання грошового або адекватного обігу, контролю над банківськими операціями, політику оподаткування, стратегію регіонального планування (зокрема й містобудівництва), розвитку культури, освітянства, зокрема вищої школи, підготовки й перепідготовки кадрів, розвитку загальнодержавних транспорту й енергетики, космічних, океанічних і геологічних досліджень. На цьому рівні буде різка перевага суспільної (державної) власності, а законодавчу основу цих функцій забезпечуватиме Рада депутатів майбутнього парламенту. Центру також належить відповідати за розв'язання питань відтворення національно-історичного і етнографічного середовища. Зрозуміло, що держава в цілому поширює свою діяльність на всю територію в економічній, оборонній, екологічній, соціальній, культурній і політичній сферах у частині їх, що має загальнодержавне значення. Держава також повинна контролювати виконання всіх рішень нижчими рівнями управління.

Основною ланкою регіонального розвитку і управління стає **обласна**, яка забезпечуватиме створення належних умов для життя, ефективного використання територіальних ресурсів, розвитку взаємовигідних міжрегіональних виробничих відносин. Саме тут реалізовуватиметься принцип економічної самостійності, бо тут задовольняється значна частина первісних людських потреб, хоча більша частина засобів виробництва може бути створена лише на основі міжрегіонального обміну. Області мають бути відповідними соціально-економічними комплексами, збалансованими за головними функціональними підсистемами (природно-ресурсною, розселенською, виробничою, соціальною, демографічною й екологічною), що матимуть відповідну до місцевих умов спеціалізацію.

Через фінансування з бюджету області і планові завдання буде здійснюватись управління розвитком виробничої інфраструктури — енергетикою, будівельною індустрією і будівництвом, місцевим транспортом і зв'язком, постачанням і збутом. Іншим об'єктам місцевого господарства належить мати комерційну спрямованість. — підприємства АПК, з виробництва товарів народного вжитку, торгівлі і громадського харчування, а також рекреаційне господарство.

Зміст управління має полягати не в прямому адмініструванні, а насамперед у науковому прогнозуванні з широким використанням ринкових відносин. Такі плани-прогнози треба мати як короткотермінові (оперативні), так і перспективні (на 20—25 років). В Україні є досвід складання загальнодержавного прогнозу НТП на 2005 рік. Саме область і стане основним замовником відомчим і вузівським науковим закладам на складання таких перспективних прогнозів, за допомогою ринкових чинників регулюватиме розвиток місцевого господарства. Важливо, що при цьому значно підвищиться відповідальність обласного рівня у розв'язанні конкретних екологічних проблем. Економічною базою для цього в областях є система урядових прямих дотацій і заохочень. До бюджету області йтимуть також платежі від підприємств за використовувані ними природні, трудові ресурси (регіональний податок).

Низовий (районний) рівень управління матиме тимчасовий (перехідний) характер і забезпечуватиме конкретну реалізацію управлінських рішень на його території. Головними функціями залишаться агропромислова діяльність, сфера послуг, місцева промисловість та ефективне використання всіх територіальних ресурсів.

Міста на всіх рівнях управління треба розглядати як «ядра» відповідних соціально-економічних комплексів, з якими функціонально взаємодіє прилегла до них територія. Найбільшим й великим містам треба й надалі мати власні внутріміські райони як «відкриті» соціально-економічні утворення з власними громадськими центрами.

Бюджет міст і районів області буде пов'язаний з прибутковим податком з населення, а також з цільовими асигнуваннями з бюджету області для розв'язання конкретних проблем.

Отже, із впровадженням знизу ринкових відносин, у відповідності з рівнем регіонального управління, створюватимуться умови для формування ринків праці, засобів виробництва і предметів споживання. Названі три рівні регіонального розвитку і управління забезпечать гармонізацію нової структури господарства, яка відповідатиме цілям забезпечення розширеного відтворення життєвого середовища населення. Стануть неможливі хижацька експлуатація природних ресурсів, зневажання екологічних заборон, гігантоманія у визначенні потужностей підприємства. Все це створить умови для посилення соціально-економічної самостійності регіонів, їх самоврядування і самофінансування, що в остаточному підсумку допоможе відновити порушений взаємозв'язок результатів праці і умов життя населення, зробити реальними права місцевих Рад.

І останнє. Щоб концепція рівнів регіонального розвитку управління почала працювати, потрібно негайно створити в Центрі спочатку Комітет регіонального розвитку України, а згодом — однойменне міністерство. Законодавчу основу для цього має забезпечити Рада Послів майбутніх Національних зборів у вигляді Закону про регіональний розвиток і функції місцевого самоврядування, здійснювані виборними органами, а не представниками Президента, призначеними ним.

ЗВИЧАЙНО, виважуючи зараз нову концепцію АТУ, ми виходимо сьогодні з певних конкретних умов, беручи за перспективу відрізок життя двох-трьох поколінь, і тому не можна наперед сказати, що ось саме така концепція стане придатною навічно. Дедалі зростаючий вплив науково-технічного прогресу, інші чинники, безумовно, вноситимуть свої корективи. І тому доцільно було б вже тепер, приймаючи нову Конституцію, передбачити механізм, форми внесення змін у прийнятну нині концепцію АТУ — на той випадок, якщо необхідність таких змін виникне у майбутньому в наших нащадків.

Микола ПІСТУН,
професор Київського університету, член президії Українського географічного товариства.

На перехрестях культури

НАЙБІЛЬШЕ КОШТУЄ ТАЛАНТ

Але, поки що, не в Україні

«МЕНІ СОРОМНО ДИВИТИСЯ ДРУЖИНІ У ВІЧІ»

То все ж таки: скільки коштує справжній талант? З'ясовується, за нашим українським поцінуванням аж... 900 купонів. Не дивуйтеся, саме така місячна зарплата в одного з провідних акторів Київської кіностудії художніх фільмів імені О. Довженка Лева Перфілова. У того самого, який знімався більш ніж у ста фільмах, має звання заслуженого артиста України. Бо зйомки на кіностудії фактично припинилися — держава в особі парламенту відмовилася фінансувати українське кіно. А театр кіноактора, де мали змогу підробляти актори-довженківці, зачинив перед ними двері. Тепер там мають намір відкрити нічне кабаре чи щось подібне. Очевидно, стриптиз більш прибуткова річ, ніж якийсь там театр. «Мені соромно дивитися дружині у вічі», — з болем і гіркотою говорив на об'єднаному пленумі творчих спілок кіноактор Лев Перфілов.

Думаємо, що такий сором і страх перед завтрашнім днем охоплює не тільки київських кіноакторів. А хіба ліпше живеться сьогодні художникам, котрі також опинилися без замовлень? Та ще й буквально притиснуті до стіни неймовірно великою платою за оренду майстерень, за комунальні послуги. Скажете, що художник може на себе заробити? Та зайдіть у перший-ліпший салон — від ціни за твори образотворчого мистецтва очі на лоба полізуть: 10, 20, 40 і більше тисяч...

талантам, які передусім визначають духовне, культурне обличчя нашої нації, відведено, по суті, роль жебраків, що змушені чекати якоїсь подачки з бідного державного столу.

НАЙПЕРШИМ МЕЦЕНАТОМ МАЄ СТАТИ ДЕРЖАВА

Досвід історії засвідчує, що великі держави дбали не тільки про міцну економіку та сильне військо, а й про і дальній. На об'єднаному пленумі були названі десятки прізвищ наших відомих митців, котрі працюють сьогодні за межами України. Серед них — музиканти О. Криса, М. Чайківська, В. Яресько, весь склад квартету імені Леонтовича, композитори В. Ільїн, О. Слободянюк, співаки Н. Дацько, А. Кочерга, художники Ф. Гуменюк, Р. Багаутдінов, І. Марчук, В. Лобанов... І їх можна зрозуміти. Зокрема, професійному музикантові там платять у 50(!) разів більше, ніж у нас. Але, очевидно, притягує їх

мистецькі кадри у навчальних закладах виховуються в російськомовному оточенні, не володіють українською мовою після закінчення вузів, не знають історії та культури свого народу. Тож не відчувають інтонацій, образів, ритмів, формотворення народної культури — усього того багатства, що складає основу будь-якого національного мистецтва. А без глибокого закорінення у світ національних цінностей неможливо творити зразки самобутнього національного мистецтва.

ОБ'ЄДНАНИЙ ПЛЕНУМ ТВОРЧИХ СПІЛОК ВВАЖАЄ ЗА НЕОБХІДНЕ:

— розробити наукову концепцію розвитку української культури, втілити її у ряді державних законів та інших правових актів;

— прийняти державні програми розвитку культури і мистецтва, охорони та реставрації пам'яток історії та культури України, естетичного виховання дітей та юнацтва і відповідно профінансувати їх;

— створити державний гуманітарний фонд для підтримки культури і мистецтва в Україні і фінансування конкретних програм, а також для захисту діячів культури і мистецтва в умовах ринкових відносин;

— передбачити державні замовлення на створення художніх творів з національної історії та сучасності;

— прийняти Закон України «Про творчі спілки», де передбачалася б їх належність до галузі культури;

— будинки творчих спілок, як об'єкти культури, не обкладати податком за користування землею;

— передати у власність творчих спілок будівлі та приміщення, які збудовані на кошти спілок або орендовані ними разом із землею, а тим спілкам, що не мають ніяких приміщень для статутної діяльності, виділити їх з Державного фонду майна;

— забезпечити пільговий податковий режим для інституцій культури, творчих спілок та їх підприємств, який заохотить вкладати туди кошти як вітчизняних, так і зарубіжних підприємців;

— прискорити розробку та прийняття Закону України про охорону авторських прав та інтелектуальної власності;

— створити відомчий житловий фонд для театральних діячів;

— вирішити у державному порядку питання про оплату за творчі майстерні та комунальні послуги на рівні оплати за житло.

Зі звернення об'єднаного пленуму творчих спілок України до Президента України.

Говорить голова ради Спілки народних майстрів України Володимир Прядка:

— Україна повертає до ринку, де твори мистецтва виступають як товар. Творці такого товару є, але нема покупців. Внутрішнього ринку на нашу продукцію практично не існує. Тим часом на твори мистецтва встановлено таку високу добавлену вартість, що вони стають практично недосяжні для замовників. А коли додати, що ціни на художні матеріали, на виробничі затрати безглуздо високі... Єдина надія на те, що художнє полотно чи якийсь виріб народно-декоративного мистецтва придбають іноземці. Та де там! На кордоні їх чекає таке мито, що відіб'є охочих до нашого мистецтва взагалі. Голодні художники чекають на свого покупця, і лише одиницям вдається пробитися на Захід. Але й там вітчизняних художників-авангардистів чекає повне розчарування. Наш авангард виявляється звичайнісінським епігонством.

Прикро але факт: люди, які так багато зробили для того, щоб народ підвівся з колін, щоби потроху забував про своє рабське минуле, які вистраждали державну незалежність, залишилися найбільш незахищені за умов тотального розкрадання нашої держави. Адже сьогодні практично осідлав коня своїх особистих інтересів зманкуртілий торговий люд у золотій оздобі на різних базах і в різних підсобках. Сьогодні править бал нахабне державне чиновництво, котре має в руках печатку і може дозволити чи не дозволити, — то вже залежить від того, якого хабара запропонуєш. А творчим особистостям,

свою ідеологію та її художню реалізацію. Чи не все видатне, що залишили нам минулі покоління, створене на замовлення церкви, царів, вельмож. Саме на замовлення зводили храми, писали неповторні іконостаси, висікали з каменю скульптури, створювали божественну музику і навіть писали книги. Й справді, саме великі завдання стають предтечею появи геніальних художніх одкровень.

Парадоксально, чи не правда: ще вчора ми боролися проти осоружного втручання держави в творчий процес, проти силового нав'язування митцям ідеологічних стандартів. Тільки недавно ми цього позбулися, а сьогодні знову говоримо про соціальне замовлення з боку держави. Та йдеться про взаємини митця з державою на принципово інших засадах, ніж то було за часів тоталітарного режиму. Ідеться, як слушно зауважив перший секретар правління Спілки кінематографістів України М. Бєліков, не про замовлення на тему, а про замовлення на творчість, незалежність і талант. Так, наша земля ніколи на таланти не була бідна. Інша річ, що їх, ці таланти, а ще коли вони мали яскраво виражений український національний характер, — намагалися всіляко збити зі шляху істини і правди. Купити преміями і посадами, залякати різними неприємностями, а то й відлучити від творчого процесу, ізолювати від суспільства.

Тепер таланти самі покидають Україну — від'їжджають за кордон — ближній

на чужину не лише валюта. Бо і в Москві та Санкт-Петербурзі доларами також не платять. Там, мабуть, більше можливостей для розкриття таланту, а духовна аура щільніше наповнена озоном внутрішньої свободи, без якої дуже незручно і невпевнено почувається творча особистість.

Говорить виконуючий обов'язки першого секретаря правління Спілки композиторів України Микола Степаненко:

— Кожен митець у цьому залі дуже дорого коштує. Наші музиканти спокійно знаходять собі роботу за кордоном, бо вони — професіонали високого класу. А творчий інтелект, талант сьогодні цінується найвище. І наші спілки конденсують найбільш професійну думку. Якщо держава не виділятиме кошти на їх утримання, то вона згубить сама себе. Тобто саме держава повинна зберегти культуру, свій інтелект. І роль музики у формуванні національного менталітету — неоціненна. Людина, котра з дитинства навчалася співати українських пісень, котра в дитсадку, школі, училищі, вузі мала можливість слухати рідну музику, — не зденаціоналізується. Тож потрібна гнучка політика музичного виховання, вивчення та пропаганди української музичної спадщини, потрібна зрештою програма розвитку музичного мистецтва на сучасному етапі.

От Міністерство культури й повинно стати штабом, де б розробляли чіткі плани, програми розвитку культури. І нам треба зрештою змінити свою психологію, навчитися рахувати кожну копійку, що витрачається на культуру. І вона окупиться найближчим часом.

І ще одна проблема виразно прозвучала на пленумі — потребує реформи вся система театральної, музичної та художньої освіти в нашій державі. Адже, хоч як це парадоксально, національні

Говорить перший заступник голови ради Спілки письменників України Володимир ДРОЗД:

— Справжня, високохудожня книга, а саме такої потребує наше суспільство в часи національного відродження, піде в світ не з комерційною вигодою, а буде творитися за рахунок державних чи якихось інших дотацій. Тим більше, що українська література, котру століттями пригнічували, за умов ринку приречена на поразку. Занадто різні, хоча б порівняно з тією ж російськомовною літературою, стартові умови. Та й різні умови, як на сьогодні. Російськомовна книга, що навалою йде в Україну, це переважно не те, знане у всьому світі високохудожнє й високоморальне слово російської класики. Це — або прихована, або й відверта порнографія, примітивна, зібрана з усіх смітників Європи й Америки, поганого рівня детективщина. Це своєрідний дуст на душу нашого народу, здатний вбити в ній не лише останні залишки живого, а тяжко позначитися на майбутніх поколіннях, духовному генофонді української нації.

Українська книга зобов'язана розбудити любов до рідного слова. Від цих обов'язків ми, письменники держави, яка тільки формується, нікуди не дінемося. Ми є і ще довгий час будемо залежні — не від держави, а від свого громадянського, національного обов'язку. Кожен наш митець більш, аніж вільний сьогодні у творчості, і водночас він зобов'язаний усвідомлювати, що від рівня його роботи сьогодні залежить до певної міри і доля української культури, отже й доля України. Кожен справжній інтелігент завжди був і буде в опозиції. Бог дав йому талант, дав розплющені очі, критичний розум, аби він чесно дивився на світ. І ми бачимо сумні реальності часу, в якому живемо. І писатимемо про них. Але в своєму критичному запалі не можемо забувати, що є нарешті, хай і відносно незалежна, але держава Україна. Є рівень суспільства з усіма його спадковими хворобами. І ми, що є у нас сили, допомагатимемо цій державі у її становленні.

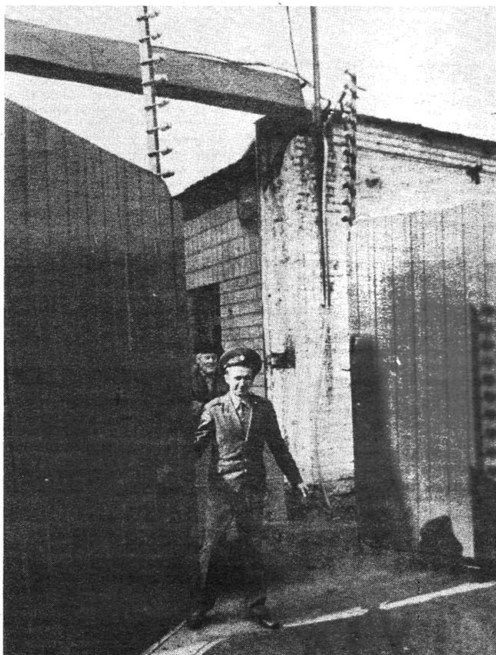
ПРОБЛЕМА ЕСТЕТИЧНА ТЕЖ ІСНУЄ

Цілий згусток складних проблем, без розв'язання яких годі думати про відродження української культури, виразно вимальовувався після дводенної роботи пленуму. Якось непомітно за тими гострими побутовими, фінансовими бідами відійшли у тінь питання творчого характеру, естетичного осмислення нашої дійсності. Таке враження, що ми всі кудись поспішаємо, біжимо, і нам просто нема коли замислитися: а як же з найголовнішим завданням творчості — художнім аналізом просто життя, просто людини. Отієї звичайної, котра є і залишається об'єктом мистецтва. Звідки цей поспіх? Чи не від того, що ми живемо майбутнім (звісно, за інерцією), а не сьогодні нім? Сьогодні ж зрешто треба будувати місток до завтрашнього дня, а не переступати через прірву, над якою ми вже опинилися. Та є ще одна біда нашого українського характеру, і вона чи не найпромовистіше виявилася на цьому пленумі. Ми все сподіваємося (теж за давньою інерцією), що ось хтось прийде і все вирішить, розрубає вузол, зашморг, затягнутий на наших шиях. Так, Президент Леонід Кравчук пройнявся турботами спілок, щиро пообіцяв допомогти — чим і як зможе сьогодні держава. І всі заспокої ся, просто таки виявило що вже й нема про що говорити, за що вболівати. Невже й справді ми тільки й можемо, що просити у держави? Ходити з простягнутою рукою? Не можемо втриматися щоб не процитувати Лі Костенко, яка сказала на о ній зустрічі з читачами: «Шевченко не казав: просіте, — випросите, благайте — виблагаєте. Він писав: борітеся — поборете!»

Із властивою йому толерантністю Іван Дзюба, наш новий міністр культури, нагадав саме про це, коли сказав на закритті пленуму: «Шкода, що сьогодні у нас не залишилося часу для розмови про мистецтво, його проблеми. Бо скажемо чесно: деякі біди наші випливають з рівня і характеру нашого мистецтва, з неконкурентоздатності деяких ланок ку тури і мистецтва... І про треба говорити. Бо якщо мистецтво наше не буде належного рівня, то ми просто не маємо морального права вимагати від держави, від суспільства підтримки для нього».

Так, сьогодні було б великою розкішшю викидати державні гроші на графоманство, примітив і сірість. Навіть з найпатріотичнішими гаслами та деклараціями. Але все неординарне, високохудожнє, талановите має бути захищене державою — морально і матеріально. Саме така думка неодноразово звучала у Будинку кіно, де проходив об'єднаний пленум творчих спілок. Цю думку підтримав і Президент, який виступив перед українськими митцями. Адже без надбань культури, без її традицій не може бути поступу, не може бути повноправного входження України у світове співтовариство. Маємо пам'ятати: загине культура — пропаде держава. Ігнорування проблем культури завжди оберталося регресом, заводило суспільство в глухий кут. Варвари — і це засвідчило наше комуністичне минуле — нічого не створюють — вони тільки руйнують. Спочатку храми, а потім — і душі.

Людмила БАРАНЕВИЧ, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядачі «Голосу України» з питань культури.

ЗОНА

Четверті металеві напівавтоматичні двері з брязкотом зачинилися, і ми опинилися на території Прилуцької виховно-трудової колонії для неповнолітніх. У так званій зоні.

Що привело сюди цих хлопців? За що вони потрапили до колонії? Вбивства, грабежі, згвалтування, крадіжки, хуліганство. Багато з них засуджені до п'яти років позбавлення волі й більше.

Злочинність серед неповнолітніх — явище соціальне, в якому відображаються всі «хвороби» суспільства.

...Їх привозять сюди під конвоєм. Спочатку з ними працює психолог, визначає їхні нахили й здібності. Потім розподіляють по загонах, класах за майбутньою професією, яку вони обирають.

— Наше завдання, — говорить начальник колонії В. Мазурчак, — перевиховати підлітків, підготувати їх до чесного життя.

В колонії чіткий розпорядок дня. Її вихованці 6 годин працюють на виробництві. стільки ж вчаться в середній школі чи профтехучилищі. Їм нараховують зарплату. Дві третини її йде на відшкодування витрат на утримання. третина — на особисті рахунки. Поведінку і працю вихованців суворо контролюють. Через кожні півроку колоністи проходять атестацію. Той, хто добре працює, вчиться й поводиться, має право на пільги. А порушники й ледарі ці пільги втрачають.

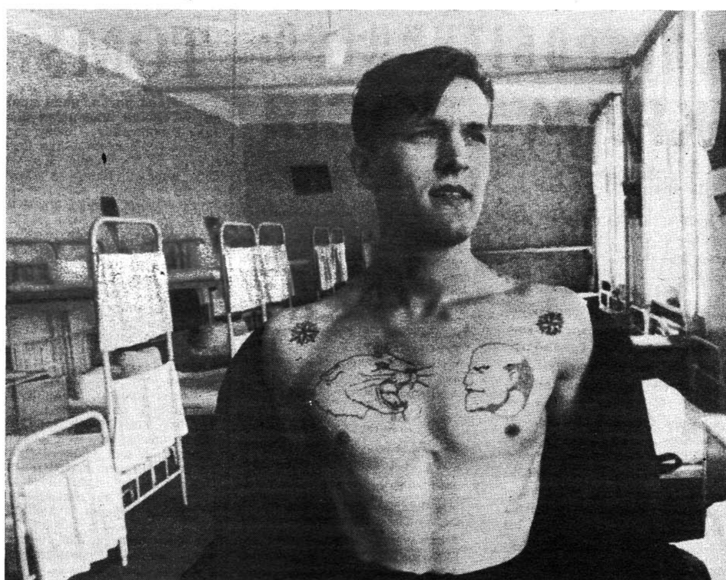
Минає час, і настає довгождений день звільнення з колонії.

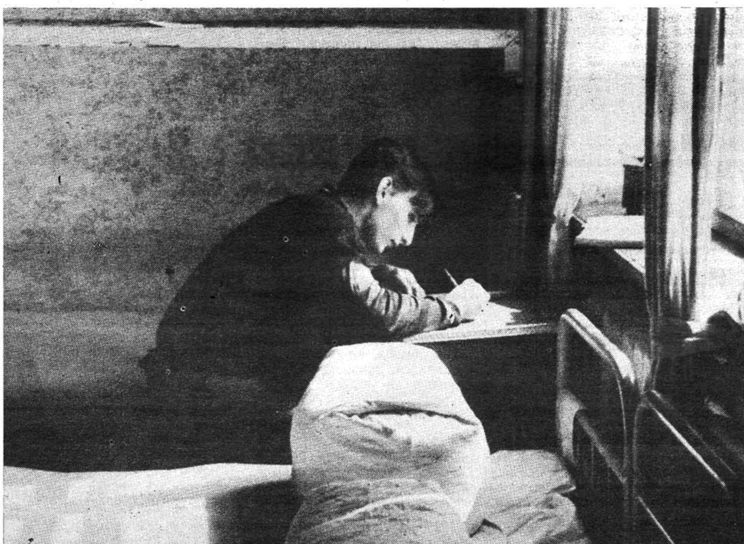
— А чи не буває так, що, повернувшись на волю, ці хлопці знову стають на злочинний шлях? — з таким запитанням звертаємось до начальника колонії.

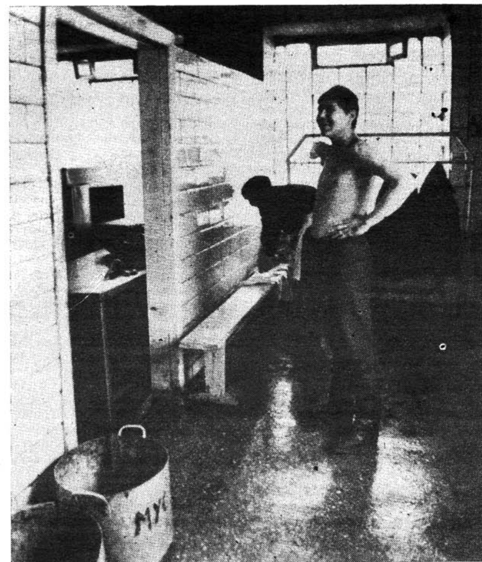
— Рецидив незначний, — говорить В. Мазурчак. — На сто чоловік лише двоє скоюють повторні злочини.

Та злочинність, на жаль. не скорочується. Біля воріт закладу зупинилася спецмашина. Прибули новачки...

Фото й текст
Миколи ТИЩЕНКА.

ПЕРЕШКОДИ — НЕ БІДА

У зв'язку з уведенням 11 листопада цього року Союзною Республікою Югославією в односторонньому порядку тарифу, який фактично є збором за транзитний прохід іноземних суден на її відрізку Дунаю, Міністерство закордонних справ України негайно відреагувало на неправомірні дії СРЮ. Урядові цієї держави було надіслано ноту протесту. За пропозицією України односторонні дії СРЮ розглянуто на IV позачерговій сесії Дунайської комісії. Про роботу цього зібрання на брифінгу в пресцентрі МЗС розповів перший секретар українського зовнішньополітичного відомства Ігор Сагач. Зокрема він повідомив, що рішучу позицію нашої держави щодо введення СРЮ тарифу підтримала переважна більшість придунайських країн — членів Дунайської комісії. Попри спроби, головним чином делегації Росії, створити певні перешкоди прийняттю рішення принципового характеру, за ініціативою української делегації сесія ухвалила відповідну резолюцію. У ній Дунайська комісія висловила стурбованість можливими негативними наслідками односторонніх дій СРЮ й підкреслила неприпустимість порушення положень Бєлградської Конвенції 1948 року та резолюції 757-ї Ради Безпеки ООН, а також закликала уряд СРЮ припинити дію введеного тарифу.

На брифінгу також заслухали інформацію про участь делегації України на 9-й сесії міжурядової Ради Програми ЮНЕСКО з інформації, перебування в нашій країні американських сенаторів Сема Нанна і Річарда Лугара та надання гуманітарної допомоги групою французьких активістів на чолі з Іваном Пастернаком.

Тарас ПЕТРІВ.

СПІВРОБІТНИЦТВО: КРИМ — РОСІЯ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Досягнуто домовленості про виділення Криму до кінця року 150 тисяч тонн нафтопродуктів, а наступного року — 600 тисяч тонн. Крим поставлятиме РФ продукцію хімічної промисловості, якою дуже зацікавився Е. Гайдар, а також овочі, фрукти, вина. «Росія практично позбавилась південних портів, — зауважив Багров. — У неї фактично залишився лише один порт — Туапсе. Згідно з домовленостями з Президентом України Л. Кравчуком і главою Кабінету Міністрів України Л. Кучмою, ми на певних умовах вирішили надати в розпорядження Росії феодосійський порт».

Оскільки всі здравниці півострова оголошені власністю Республіки Крим, було запропоновано Росії укласти договори на оренду здравниць на 25 років. Багров заявив: «Ми не можемо допустити, щоб ті чи інші здравниці залишились у власності Росії, потім хтось здравницю приватизує і продасть, скажімо, іранській фірмі. І буде у нас, в Криму, власність іноземної держави. А оренда (підкреслюю, не на рік-два, а на 25 років) росіян могла б влаштувати. До нашої пропозиції Росія поставилась нормально і вивчатиме свої можливості».

Кримська делегація привезла до Москви проект договору про економічне співробітництво між РФ і Республікою Крим. «Це дуже зацікавило росіян, — сказав Багров. — За нашими переконаннями, такий договір зняв би той синдром щодо Криму, який існує у громадськості Росії, а також багато проблем і в Криму, і на Україні».

Вирішено, що РФ виділить Криму на програму повернення депортованих народів 500 мільйонів карбованців.

Кримчани порушували в Москві питання про подвійне громадянство, нагадали, що було у свій час звернення ВР Криму до Президентів Росії і України з приводу цієї проблеми. Хасбулатов сказав, що повинна проявити ініціативу Україна. До речі, як заявив М. Багров, питання про подвійне громадянство підтримує посол України в РФ. Р. Хасбулатов з великим інтересом сприйняв пропозицію кримчан про міжпарламентські контакти ВР Криму і ВР РФ.

На питання, чи узгоджувала Україна з Республікою Крим свій вихід із рубльової зони, М. Багров відповів: «Природно, такого узгодження не було. Як і необхідності в цьому. Це прерогатива України, а ми є її складовою частиною. Якоюсь новиною для нас це не було. Хочу надіятися, що ці труднощі — тимчасові, і механізм буде відрегульований. Найближчим часом Крим стане вільною економічною зоною, і на півострові буде в обігу різна валюта».

У журналістів виникли питання у зв'язку з оголошенням власністю Криму всіх здравниць півострова. Багров відповів: «З цією власністю ми пов'язуємо майбутнє Криму. Чому нікого не хвилює, що Казахстан націоналізував Байконур? А скільки подібних прикладів у Татарстані?.. Є запевнення російського керівництва, що воно на власність у Криму не претендує».

Коли відкриється представництво Республіки Крим у Москві і РФ в Сімферополі? Відповідаючи на це запитання, Багров сказав: «Зараз, до з'їзду народних депутатів Росії, нема сенсу вести мову на цю тему. Після з'їзду будемо обговорювати».

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

Наш співрозмовник — Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Болгарія в Україні Петар Кристев МАРКОВ.

З ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Народився 20 січня 1958 року в Софії. У 1984 році закінчив Університет національної і всесвітньої економіки в Софії. 1983-1984 роки — спеціаліст столичної Дирекції соціального забезпечення. 1984—1988 роки — науковий співробітник III і II ступеня в Науково-дослідному інституті фінансів при Міністерстві фінансів. 1988 — 1989 роки — спеціаліст у Міністерстві економіки і планування. 1990—1991 роки — науковий співробітник II ступеня в Науково-дослідному інституті фінансів. Народний представник в VII Великому Народному Зібранні. З 1991 року — парламентарний секретар Міністерства фінансів і радник з економічних питань у столичній Великій Общині.

Володіє англійською та російською мовами.

«Я — ОПТИМІСТ, ТОМУ І ТУТ»

— Пане посол, наші країни — сусіди, але після розпаду Радянського Союзу порвались і всі зв'язки між Болгарією та Україною. Які, на ваш погляд, причини заморозків у наших відносинах? Коли можна чекати відлиги?

— На жаль, це так. На це є об'єктивні та психологічні причини. Раніше в Болгарії панувала радянофілія. Та у процесі перебудови у вас і в нас багато хто зрозумів, що в часи Великого Радянського Союзу коїлися великі дурниці. Аж до злочинів.

Коли ми зрозуміли це, то все, пов'язане з СРСР, більша частина болгарського суспільства просто відкинула. Ми почали відкидати і тих, хто був пов'язаний з радянською системою. Цей момент переважав над економічними та політичними відносинами. Звичайно, це нелогічно і несправедливо по відношенню до інших держав, які вийшли з колишнього Союзу. Вони постраждали від тоталітарної комуністичної системи більше, ніж Болгарія.

Усвідомлення цього вже настало. Болгарія — одна з найдавніших держав у Європі, і вона хоче ввійти в новий європейський дім разом з іншими державами. На жаль, на цьому шляху ми забули одне про одного. А цю дорогу ми все ж повинні пройти разом. Український і болгарський народи дружили, дружать і дружитимуть. Така історична необхідність. У відносинах Болгарії та України нема пасивів, є тільки активи. Болгарський і український народи толерантно ставляться до людей інших національностей, готові жити з ними в мирі, і це добрий фундамент для нормальних політичних та людських відносин.

А відлига почалася з візитом Президента України в Болгарію. Тепер це будуть відносини принципово нової Болгарії з новою незалежною Україною. Хочу відзначити, що ми розвиваємо їх у контексті загальноєвропейського процесу. І це теж нове у зв'язках наших двох держав. Я оптиміст щодо успішного розвитку болгарсько-українських відносин, і не тому, що займаю таку посаду. Навпаки, мій оптимізм послужив причиною призначення на неї.

— Пане Марков, що робить посольство Болгарії для відновлення культурних та економічних зв'язків між нашими країнами?

— Я вважаю, що культурні зв'язки між нашими народами не порвались. Дуже вже глибоке в них коріння. Тому ваше запитання розділю. Нині ясно, що без здорової економіки нема і здорової культури. Заздрю економічній допомозі Гете-інституту, котрий має достатньо коштів, щоб бути своєрідним факелом культури Німеччини. У Болгарії ж нема коштів для відкриття, наприклад, у Києві культурного центру.

Тому нам перш за все треба відновити економічні зв'язки, а вони, у свою чергу, залежать від політичних. Я радий, що політичні відносини між нашими країнами відповідають стандартам тієї Європи, котра будується після розпаду комуністичних режимів.

Впевнений, що дуже скоро посиляться і наші економічні зв'язки. Таке бажання на рівні наших урядів є. І посольство Болгарії допомагатиме встановлювати ділові зв'язки фірмам, які й роблять реальну економіку. Окреме і дуже велике питання — зв'язки наших державних підприємств. Але відновленню таких зв'язків заважає перш за все система розрахунків.

Щоправда, у вас почалася грошова реформа, котра йде в контексті всіх економічних перетворень. Користуючись нагодою, хочу побажати Україні успіхів у цьому.

— А за подіями в Болгарії встигаєте стежити?

— Звичайно. Читаю наші газети, слухаю радіо. Правда, радіо Софії дуже погано чути в Києві, тому слухаю коментарі радіо «Свобода», а також Бі-бі-сі, «Німецької хвилі» болгарською мовою. Крім того, постійно маю телефонний зв'язок з міністерством, друзями в Софії.

— Як проводите вільний час?

— Читаю. Безсистемно, усе підряд. Хоча розумію, що треба зробити наголос на політиці, економіці. Коли трапляється можливість, гуляю і оглядаю Київ. Це дуже гарне місто.

— Як ставитесь до спорту?

— Люблю дивитися хокей, теніс, футбол, у Софії постійно плавав у басейні. Тут, на жаль, ні.

— Українську мову вчите?

— Я вчуся читати ваші газети, але, мабуть, доведеться займатися з викладачем. Я був на прес-конференціях Зленка, Юхновського і не все зрозумів.

— Розкажіть про сім'ю, якщо можна.

— Я нежонатий. Моя мама живе у Софії. Тут мені доводиться іноді куховарити самому, а коли нема часу, йду в ресторан. Найбільше нудьгую за мамою і друзями. Але впевнений, що й тут у мене з'явиться багато хороших друзів.

— Ви вже були в інших містах України?

— Тільки в Харкові. Але хочеться побувати скрізь.

— Спасибі за інтерв'ю. Успіхів вам у роботі.

Інтерв'ю провів Олександр БІЛИК.

У сусідів

АБИ ГРОШІ І ТЕРПІННЯ...

Перші литовські паспорти були вручені громадянам ще в травні. З того часу їх видано тільки 320 тисяч.

Рішення парламенту Литви передбачає, що паспорти громадян Литви (2,5 мільйона) мають бути замінені до 1 липня 1993 року. Поки що Міністерство внутрішніх справ країни не бачить шляхів виконання цього розпорядження до зазначеного строку. «Парадокс, — каже заступник міністра внутрішніх справ В. Станцявічус. — Ми ще тільки підшукували друкарську техніку, а вже були встановлені остаточні терміни обміну паспортів. Ми ще навіть точно не знали, якою буде технологія обміну».

Після того, як у травні були видані перші паспорти, МВС республіки представило Кабінетові міністрів розрахунки — скільки фінансів необхідно виділити додатково, щоб обмін документів проходив без затримок. Від уряду прийшла відповідь, що таких коштів, на жаль, нема. І край... А люди днями простоюють у чергах у паспортних відділеннях, сподіваючись на диво.

Правда, зі свого боку, МВС усе-таки робить деякі спроби прискорити цей процес. Одна з них — з «комерційним» нахилом, що характерно для нашого часу: півроку тому у Вільнюсі було створено відділення (єдине в республіці), де паспорти видаються в терміновому порядку. Платиш 10 тисяч — одержуєш паспорт через два дні, 7 тисяч — через чотири, 3 тисячі — через сім днів. Біля цього приміщення — юрма людей, готових на все. Лад дають ділові молоді люди. Тільки з їхнього відома й можна потрапити в чергу («вступний внесок» — 2 тисячі талонів). Але й така ситуація не відлякує юрми охочих одержати паспорт на власні заощадження. Все-таки це реальніше, ніж безнадійно очікувати в загальних чергах.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Реалії

СОННЕ ЦАРСТВО ПРОКИДАЄТЬСЯ

ОСІННІЙ політичний сезон у Німеччині спокійним не назвеш. Бонн робить все можливе, щоб послабити конфлікт з Лондоном. Англія також докладає зі свого боку зусиль для нормалізації стосунків, і цій місії служив візит королеви Єлизавети до Бонна, Берліна і Дрездена. Після літньої перерви активізується східна політика Німеччини. У ній відчувається гостра конкуренція між Росією і Україною. Москва висуває різні ініціативи з метою залучити якомога більше німецького капіталу, у відповідь пропонуючи на продаж значні обсяги нафти і газу. Не забуває Кремль попросити також гуманітарної, наукової допомоги. Але треба ясно сказати, що Німеччина, у свою чергу, також найсильніше зацікавлена у Росії. Це можна було спостерігати під час різних конференцій і нарад експертів у Бонні, Берліні, у яких мені довелося брати участь. Зацікавленість Німеччини в Росії пріоритетна, і хочемо ми, чи не хочемо, мусимо з цим чинником рахуватися.

На тлі такої німецько-російської чи російсько-німецької співпраці слід висувати й українські ініціативи. На цьому терені багато часу і можливостей змарновано. Адже Україна приділяла, занадто багато, на мою думку, уваги діаспорі, яка, при всій добрій волі, неспроможна піднести українську економіку з упадку. До того ж, Київ довго оперував лише через один канал — баварський (зрештою, також не завжди активно, швидко й ефективно).

Не знаю, чи те, про що писатиму далі, пов'язане з призначенням нового прем'єра у Києві, але останнім часом активність України стає помітнішою. Добрим знаком були економічні Дні України в Берліні, Дюссельдорфі та Ерфурті. Для переговорів з німецькими промисловими і банковими колами з Києва приїхали компетентні представники уряду, які своєю позицією на користь радикальних реформ справили добре враження на німецьких партнерів.

Що такі візити конкретно дадуть Україні — побачимо. Добре, що нарешті щось робиться. Поки що відомо: на кредитних засадах Німеччина експортує на українські потреби 200 пасажирських вагонів. У приватній розмові зі мною міністр економіки Меллеман сказав, що він бореться за те, щоби «врятувати гарантії бога торгівлі Гермеса для кредитів», які мали б одержати Росія, Україна, Казахстан і Білорусь. Позиція міністра надзвичайно важлива для України, оскільки деякі його колеги по кабінету хочуть ті гарантії — через заборгованість згаданих держав — повністю ліквідувати. Меллеман радить, щоб Україна попросила для себе статус країни, що розвивається. Тоді відпало б багато складних проблем. «Нема чого соромитися, — дослівно заявив міністр, — коли це може принести допомогу». Крім цього, він очікує оживлення роботи Німецько-Української координаційної економічної ради, розвитку безпосередніх зв'язків між підприємствами.

Добре, що останнім часом активізувало свою діяльність посольство України у Бонні. Проявом цього є, наприклад, поява інформаційного бюлетеня німецькою мовою «Україне» — змістовного, ділового, без зайвої пропаганди і самохвальби.

Посольство допомогло також в організації семінару про Україну за участю німецьких експертів, таких як історик і автор праці про Українську Народну Республіку Марк, і науковців з Києва. До плідних заходів можна зарахувати участь депутатів Верховної Ради в Європейському форумі у Берліні, організованому престижною ліберальною фундацією імені Ноймана.

Богдан ОСАДЧУК,
дипломатичний оглядач «Голосу України».
Берлін.

Візити

ПРО ПОДІЛ НЕ МОЖЕ БУТИ Й МОВИ

З офіційним візитом у Баку побував міністр закордонних справ Грузії О. Чіквaїдзе. Разом зі своїм азербайджанським колегою Т. Гасимовим він підписав протокол про встановлення дипломатичних відносин між двома республіками. На прес-конференції О. Чіквaїдзе повідомив, що незабаром Грузія та Азербайджан підпишуть також угоду про торгово-економічне співробітництво.

Міністри закордонних справ обох республік підтримали ідею створення «загальнокавказького дому». При цьому вони зазначили: «Така ідея прийнятна, коли йдеться про захист інтересів нечисленних народів Кавказу, їхнього культурного багатства. Але говорити про будь-який поділ територій неприпустимо».

Ровшан АЛІЄВ.
Баку.

Не чекали

ПОТРІБНІ... ОФІЦЕРИ

Серйозна проблема нестачі офіцерських кадрів, особливо молодших командирів, постала перед військовими підрозділами Киргизстану. Раніше офіцерів готували військово-навчальні заклади Союзу й без особливих проблем, відповідно до заявок, направляли в республіку. Отож створювати власну базу для цього в неї не було ніякої необхідності.

Сьогодні ж найближче училище опинилося вже за кордоном — у Казахстані. А молоді командири інших держав СНД аж ніяк не виявляють бажання поповнити офіцерський корпус Киргизстану. Крім цього, він зазнає «втрат» через міграцію частини командирів за межі республіки. Таким чином, сьогодні в єдиній у республіці дивізії — Панфіловській принаймні 250 посад залишаються вакантними.

На базі саме цієї дивізії терміново й розпочато формування власного військового навчального закладу. Постала потреба відновити призов на строкову службу випускників цивільних вузів, котрі одержали військові спеціальності. В одночас з Казахстаном опрацьовують питання про те, щоб він поки що взяв на себе частину турбот по навчанню спеціалістів з деяких особливо дефіцитних для Киргизстану воєнних спеціальностей. Йдеться про сприяння «на дружній основі». А ось як поставиться до цієї пропозиції колись братня сусідня республіка, поки що невідомо...

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Проблеми

ВИБУХИ ВЖЕ НЕ РІДКІСТЬ

НЕЩОДАВНО стався потужний вибух у восьмому вагоні поїзда № 676 Єреван — Тбілісі. У цей час пасажирський потяг стояв у ранжирному парку станції Єреван. Внаслідок вибуху померла від тілесних каліцтв провідниця Л. Милованова. Інших жертв та потерпілих немає. Завдано значних матеріальних збитків. Пошкоджено 13 вагонів.

Згідно з розповідями очевидців, про потужність вибуху свідчить уже те, що майже весь потяг мовби підстрибнув над рейками. Про його причини говорити ще рано. Транспортна прокуратура Вірменії веде слідство і, мабуть, скоро буде дано відповіді на всі запитання.

Та все ж хотілося б доповнити оперативне зведення МВС деякими деталями. Справа в тому, що лише завдяки щасливій випадковості в поїзді не було пасажирів і він не стояв біля перону. Сталася затримка з виданням постільної білизни. Інакше жертв і потерпілих було б набагато більше. Адже зазвичай восьмий вагон зупиняється просто перед залом чекання вокзалу.

Що ж, випадок на єреванській станції залізниці змушує замислитись багато над чим. Над тим, що тепер вибухають не тільки комісіонки та ресторани. І що у такий спосіб вирішують проблеми не тільки рекетири. «Вендета по-вірменськи» переходить на якісно новий рівень.

Тривожить інше. Сьогодні навряд чи хтонебудь буде стверджувати, що поїзд — найбезпечніший вид транспорту. Хоча треба віддати належне керівникам Єреванської залізниці, які намагаються відновити її репутацію. Відтепер жоден пасажирський потяг не залишає станцію Єреван без попереднього ретельного огляду саперами.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

З «гарячих» точок

БЕЗ МИРУ, АЛЕ Й БЕЗ ВІЙНИ

У Північній Осетії нарешті встановилося хоч і хитке, але все-таки перемир'я. Російська тимчасова адміністрація в цілому контролює становище в зоні осетино-інгуського конфлікту. Ворогуючі сторони поступово відійшли від лінії безпосереднього протистояння. Звичайно, ще відбуваються локальні сутички, горять підпалені будинки, з'являються нові жертви. Перешкоджають встановленню миру й різні чутки, зокрема про розстріли заложників тощо. Тому ополченці як з однієї, так і з другої сторони (на знімку ви бачите осетинських) не поспішають скласти зброю.

А тим часом російські військові, скориставшись затишшям, почали доставляти до Північної Осетії та Інгушетії гуманітарні вантажі.

Фото ІТАР — ТАРС.

Політичні баталії

ТУГА ЗА «ТВЕРДОЮ РУКОЮ»

Нова економічна політика, що її запропонував уряд Молдови як вихід із кризового стану, в якому опинилась республіка, мабуть, не знаходить відгуку в парламенті. Глуха стіна депутатського протистояння будується лише на одній фразі: «Немає правової основи для введення надзвичайного стану в економіці». Докази прем'єр-міністра А. Сангелі зводяться до такої ж категоричної заяви: «Немає іншого виходу».

Більш як 12 мільярдів карбованців нараховує сьогодні дефіцит бюджету республіки. 40 мільйонів становлять втрати від придністровського конфлікту. Вибрано до копієчки державні резерви. За останній рік відбулося 13-кратне підвищення цін. Але через відсутність грошей неможливо хоч якось компенсувати його громадянам. Така реальна ситуація, вихід із якої, на думку кабінету міністрів, тільки в прийнятті «непопулярних заходів».

До останніх підштовхнуло й те, що Україна вилучає рубль з обігу. Все ще рубльовій Молдові слід чекати нашестя покупців з «близького зарубіжжя», котрі поспішають звільнитися від уже непотрібних «дерев'яних». Потік цей вимиє з магазинів республіки решту товарів і знову підкине вгору ціни. Захистити внутрішній ринок — завдання, яке, на думку прем'єр-міністра А. Сангелі, необхідно оперативно вирішити і виконавчій, і законодавчій владам. Однак в останньої, окрім як «негайно ввести національну валюту», інших пропозицій немає. Програму дій лише запропонував уряд.

Непопулярність і адміністративний характер запропонованих заходів вочевидь. І це, цілком імовірно, використають політичні сили, мета яких — підтримувати існуюче безладдя і на хвилі громадського невдоволення кинути заклик: «Геть уряд!» (Зауважимо, що кабінет А. Сангелі — уряд, котрий безпосередньо зайнявся економікою, а не приєднався до гасел націонал-патріотів). Але хто може запропонувати зараз щось краще? Демагогічні суперечки, в яких погрузнув парламент, народ не нагодують, і не одягнуть.

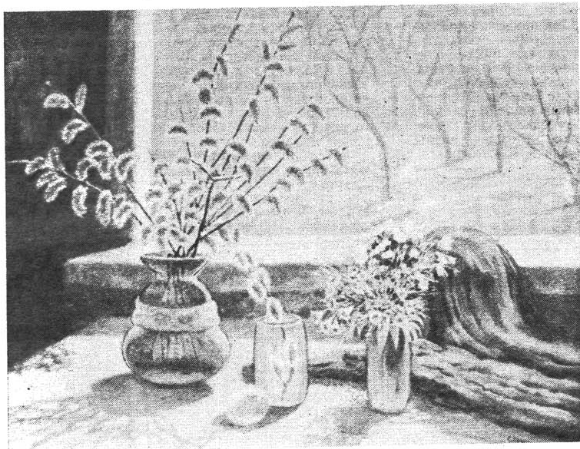
Багато хто сьогодні запитує: хто ж виведе Молдову на світлий шлях? Можливо, волонтери, в яких декотрі депутати парламенту бачать ядро й надію нації і визнають за ними право навести порядок в країні? Рух волонтерів чітко знає, чого хоче. Він готовий діяти аж до створення альтернативних органів влади для виходу із соціально-економічної кризи. Втім, тяга до «твердої руки» простежується і в них, і в уряді. Тільки, здається, що людей починають привчати до думки, що «рука» ця буде у військовій рукавиці.

А законодавча влада в цей час продовжує ліньки з'ясовувати стосунки з виконавчою.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

Особистості

СВІТЛА ЗАЖУРА

ПРИ ВСІЙ тематичній розмаїтості полотен, які випало мені бачити того дня в майстерні миколаївської художниці Серафими Сенкевич, притаманна їм, як на мене, й досить виразна спільна риса. Вони пройняті світлою зажурою. Дивлячись на них, можна годину й другу, й третю мовчки сидіти у зручному кріслі, геть забувши, де ти і хто ти, відчуваючи не просто душевний спокій, а ледь вловиму зажуру, яка, проте, не гнітить, а ніби висвітлює твоє єство зсередини, очищаючи від болючих нашарувань несамовитих буднів.

Пізнаю ось на одній із картин затишний куточок Миколаєва: крізь голі вже віти дерев видно вдалині старовинну споруду. Лише стіни її не червоні, як насправді, а світлопрозорі. Серафима Федорівна, либонь, вловила німе запитання в моїх очах, бо озвалася:

— Червоне одних надто збуджує, інших — дратує. Я ж ішла від свого настрою, саме таким хотілося бачити отой заповідний куточок рідного міста...

Серед її полотен є чудові портрети: журналістки Виноградової, поета Качурина, вчительки, хлопчика... Вони багато можуть мовити про людину. І все ж, думається мені, особливо повно розкривається хист художниці в її пейзажах, що відтворюють живу природу насамперед України і Молдови. Так пишуть художники, чиє дитинство минуло у селі. Не боюсь звинувачень у банальності, бо у творчій долі Серафими Сенкевич її село й місцина навколо нього таки зіграли не останню роль. Олишкани, що загубилися у долині річки Чорної на північному сході Молдови, з його мальовничими околицями не могли не вплинути на дитячу душу, яка здатна була сприймати все навкіл з подивом і захопленням. Саме потаємні куточки навколишньої місцини й були насамперед перенесені дитячою рукою на аркуші паперу. І потім чи не все село дивувалося: усе ж таке знайоме, а ніби бачиш уперше...

Пейзажний жанр продовжила Серафима й у Кишинівському художньому училищі імені Рєпіна. Доводилося, правда, немало працювати й над темами «заданими». Це, однак, особливо не мучило: треба — так треба, вчителям теж дещо видно. Розгубилася серйозно хіба що одного разу. В училище вступала на молдавськомовне відділення, а тут раптом надійшла вказівка з Москви його закрити, об'єднати з російськомовним. У багатодітній сім'ї, поміж односельців вона звикла спілкуватися тільки рідною мовою, молдавською викладали й усі предмети в школі — отож російської, вважай, не знала. А тут — отакий «сюрприз». «Хіба ж додасть хисту митцеві перехід з мови рідної на «велику загальнодержавну?» — не раз з болем перепитувала себе... Тепер, не забуваючи мови рідної, добре знає і російську, й українську. А оте давнє згадує з болем. І гаряче підтримує свого чоловіка — активіста товариства «Просвіта», який прагне відстояти права української мови у школах та вузах «російськомовного» Миколаєва, де багато що вирішують не самі діти та їхні батьки, а чиновники від освіти...

Потім, після училища, працювала в майстернях художнього фонду Кишинева, Києва, Миколаєва, що став її постійною «гаванню». Десятки нових полотен, участь у республіканських, всесоюзних виставках. До пейзажів, де художниця віч-на-віч з природою, додаються міська тематика, портрети, натюрморти...

Серафима Федорівна, відірвавшись від роботи над новою картиною, підсовує ближче розкішну вазу, наповнену золотавими грушами, темно-синіми кетягами винограду.

— Пригощайтеся. З моєї Молдови...

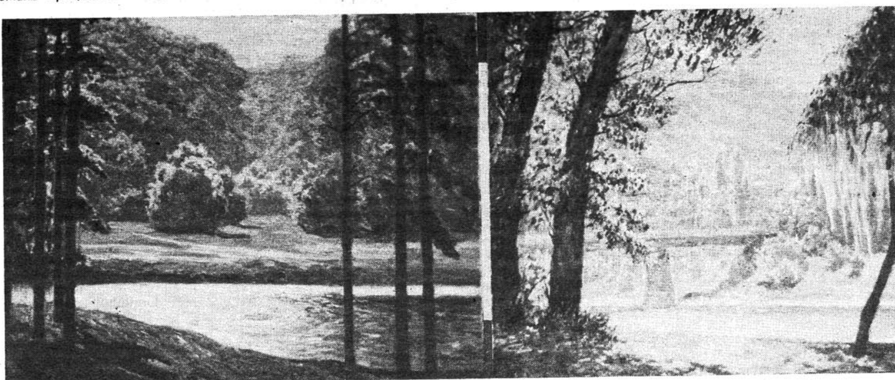
Ба, та я ж усе оте щойно бачив на одному з полотен, але тільки там, здається, і груші, і виноградні грона якось аж світилися зсередини...

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Миколаїв.

На знімках: Серафима Сенкевич та репродукції її робіт.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Яд-Вашем... Зоряний простір пам'ятника дітя
від рук фашистів. Сферичний зал, де за допомо
електросвічок створюється враження відкритого
ти немов зависаєш у ньому, і рука панічно шук
пам'яті зринає давнє як світ: зіронька народила
народилась... Скільки їх, чистих дитячих душ,
людства поповнили зоряний простір безсмертя!
пам'ятника в Яд-Вашемі півтора мільйонові зам
ми єврейських дітей донесли до нас почуття не
боти й утвердили віру в безсмертя справедливо

Ми виходимо з вузького темного тунелю
простору — в простір земний, немов пізнавш
смерті, і знову постає в пам'яті чорний льо
тюрми НКВС з моторошними залізними двери
людського зросту, що вели на подвір'я смерті.
виходячи через які людина мусила зігнутися м
майже виповзти, щоб отримати кулю в потилицю
кою. Як і дівоча чорна туга, рукою не охоп
понівечених тіл моїх земляків на розкопках у Де
в Івано-Франківську. Як дерева-пам'ятники з
руки табличками на них у Биківні. Як парк для
теплих могилах розстріляних у Вінниці... Як вся
розтерзана Україна — країна, чиє ім'я починаєть
чаю...

На конференцію, присвячену українсько-ізраїльським зв'язкам, зорганізовану приятелем українців, колишнім радянським політв'язнем паном Яковом Сусленським через Українсько-ізраїльське товариство за сприяння міністерств культури, закордонних справ та оборони Ізраїлю, делегація з України прибула 31 серпня. Відразу ж з Тель-Авівського аеропорту всіх членів делегації повезли в Єрусалим. Були густі сутінки, тож ми не мали змоги оцінити красу дороги з Тель-Авіва до Єрусалима — це буде згодом. Відбувалася конференція в Єрусалимському релігійному центрі — коледжі імені Давида. На конференцію прийшли євреї, що емігрували на Батьківщину предків з України, та колишні євреї-політв'язні пермських і мордовських таборів (у плані конференції була зустріч з друзями по неволі). Важливість конференції — першої ластівки державних контактів — недооцінити неможливо, адже донедавна не без хитрої політики Москви в Ізраїлі формувався погляд на Україну як на російську провінцію, де український сепаратизм має начебто виразно антисемітське забарвлення, а кожний українець — явний чи потенційний ворог євреїв. Подолати міф юдо- та українофобій — чи ж не величний задум перед лицем двох держав!

Очевидно, кожного, хто вихований на засадах християнської культури, цікавитиме Вічне Місто — Єрусалим, історична іудейська земля, по камінні якої ступав Син Божий. Але до цих вражень я повернуся згодом, спершу спробую окреслити свої враження від конференції, побаченого й почутого на пленарних засіданнях, від спілкування з людьми тощо.

Вступне слово на відкритті єврейсько-української конференції належало панові Я. Сусленському, головував на першому засіданні І. Дзюба. Власне, то була не доповідь, а радше експромт — добре слово про Україну. Прозвучали в ньому й такі думки: «Нас турбує зв'язок України з мусульманськими країнами». Пан Сусленський уточнив суть занепокоєння: вслід за економічними зв'язками з арабами можуть піти політичні, зокрема продаж зброї арабам в обмін на нафту, а це явна загроза для Ізраїлю. Пан Я. Сусленський також висловив побажання, щоб в українському парламенті було міцне єврейське лобі. На жаль, українська делегація не зважилася висловити таку ж тривогу щодо зв'язків Ізраїлю з Росією, як і висловити друге побажання, бо української «діаспори» (як і будь-якої іншої) в Ізраїлі немає. Проте пан Овсієнко, що репрезентував політв'язнів-українців, запевнив, що з приїздом в Ізраїль його сестри-українки та її чоловіка-єврея така ді-

аспора з'яви
торкнувся спр
що, однак, н
ного відгуку
фраза пана
ня). вдо
співекспромте
нського Євген
ля поклону
святинь» гов
му руслі на
моральні —
«очище в
яка та ал
виненою. По
житель Ізр
емігрант з С
ник, заявивш
повинні стати
каятись пере
злочини нац
лад навів «
Коля й Вал
очевидно, са
кликав не
українських
пошельмував
ку» Галичин
ркнувся про
культури, в
вищу вартіс
«Євре ких
приза их
м'яті героїв
ни. На захис
ли пан Мен
вчений Ю. Г
сичений фак
виступ пос
фобські тен
ступу нашо
Полотнюка,
клади участ
ку Б. Хмел
Ю. Гальпер
вив, що єв
того часу м
тодішніх єв
жав, одначе
ніхто не г
нині визна
держави.
Києва пан
піддав гост
на Кулика
пресі, що У
українці, як
їну. «Невже
жуть будува
питав пан Б
рший день
пами Д. Па
ня, Л. Скор
М. Стріхи
номічні тем
кому культу
сіян-євреїв,
росіяни-євре
України. На
бувся конце
Басистюк,
Ступки та
На други
конференції
Вашем — в
ський музе
вам нацизму

...ТЛА ...КУРА

...нодержавну?» — не раз з болем перепитувала себе... Тепер, не забуваючи мови рідної, добре знає і російську, й українську. А оте давнє згадує з болем. І гаряче підтримує свого чоловіка — активіста товариства «Просвіта», який прагне відстояти права української мови у школах та вузах «російськомовного» Миколаєва, де багато що вирішують не самі діти та їхні батьки, а чиновники від освіти...

Потім, після училища, працювала в майстернях художнього фонду Кишинева, Києва, Миколаєва, що став її постійною «гаванню». Десятки нових полотен, участь у республіканських, всесоюзних виставках. До пейзажів, де художниця віч-на-віч з природою, додаються міська тематика, портрети, натюрморти...

Серафима Федорівна, відірвавшись від роботи над новою картиною, підсовує ближче розкішну вазу, наповнену золотавими грушами, темно-синіми кетягами винограду.

— Пригощайтеся. З моєї Молдови...

Ба, та я ж усе оте щойно бачив на одному з полотен, але тільки там, здається, і груші, і виноградні грона якось аж світилися зсередини...

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Миколаїв.

На знімках: Серафима Сенкевич та репродукції її робіт.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

І ЧУЖОМУ НАУЧА... Й СВОГО НЕ ЦУРА...

СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ ПРО ПОЇЗДКУ Д...

Яд-Вашем... Зоряний простір пам'ятника дітям, що загинули від рук фашистів. Сферичний зал, де за допомогою дзеркал та електросвічок створюється враження відкритого космосу — і ти немов зависаєш у ньому, і рука панічно шукає опертя. А в пам'яті зринає давнє як світ: зіронька народилась — душечка народилась... Скільки їх, чистих дитячих душ, за всю історію людства поповнили зоряний простір безсмертя! Геніальні автори пам'ятника в Яд-Вашемі півтора мільйонові замучених нацистами єврейських дітей донесли до нас почуття невимовної скорботи й утвердили віру в безсмертя справедливості.

Ми виходимо з вузького темного тунелю — із зоряного простору — в простір земний, немов пізнавши таїну життя і смерті, і знову постає в пам'яті чорний льох Дрогобицької тюрми НКВС з моторошними залізними дверима у половину людського зросту, що вели на подвір'я смерті. Саме ці двері, виходячи через які людина мусила зігнутися майже до землі, майже виповзти, щоб отримати кулю в потилицю, не дають спокою. Як і дівоча чорна туга, рукою не охопиш, коса серед понівечених тіл моїх земляків на розкопках у Дем'яновому Лазі в Івано-Франківську. Як дерева-пам'ятники з написаними від руки табличками на них у Биківні. Як парк для гуляння на ще теплих могилах розстріляних у Вінниці... Як вся моя розстріляна, розтерзана Україна — країна, чиє ім'я починається із звуку відчаю...

На конференцію, присвячену українсько-ізраїльським зв'язкам, зорганізовану приятелем українців, колишнім радянським політв'язнем паном Яковом Сусленським через Українсько-ізраїльське товариство за сприяння міністерств культури, закордонних справ та оборони Ізраїлю, делегація з України прибула 31 серпня. Відразу ж з Тель-Авівського аеропорту всіх членів делегації повезли в Єрусалим. Були густі сутінки, тож ми не мали змоги оцінити красу дороги з Тель-Авіва до Єрусалима — це буде згодом. Відбувалася конференція в Єрусалимському релігійному центрі — коледжі імені Давида. На конференцію прийшли євреї, що емігрували на Батьківщину предків з України, та колишні євреї-політв'язні пермських і мордовських таборів (у плані конференції була зустріч з друзями по неволі). Важливість конференції — першої ластівки державних контактів — недооцінити неможливо, адже донедавна не без хитрої політики Москви в Ізраїлі формувався погляд на Україну як на російську провінцію, де український сепаратизм має начебто виразно антисемітське забарвлення, а кожний українець — явний чи потенційний ворог євреїв. Подолати міф юдо- та українофобій — чи ж не величний задум перед лицем двох держав!

Очевидно, кожного, хто вихований на засадах християнської культури, цікавитиме Вічне Місто — Єрусалим, історична іудейська земля, по камінні якої ступав Син Божий. Але до цих вражень я повернуся згодом, спершу спробую окреслити свої враження від конференції, побаченого й почутого на пленарних засіданнях, від спілкування з людьми тощо.

Вступне слово на відкритті єврейсько-української конференції належало панові Я. Сусленському, головував на першому засіданні І. Дзюба. Власне, то була не доповідь, а радше експромт — добре слово про Україну. Прозвучали в ньому й такі думки: «Нас турбує зв'язок України з мусульманськими країнами». Пан Сусленський уточнив суть занепокоєння: вслід за економічними зв'язками з арабами можуть піти політичні, зокрема продаж зброї арабам в обмін на нафту, а це явна загроза для Ізраїлю. Пан Я. Сусленський також висловив побажання, щоб в українському парламенті було міцне єврейське лобі. На жаль, українська делегація не зважилася висловити таку ж тривогу щодо зв'язків Ізраїлю з Росією, як і висловити друге побажання, бо української «діаспори» (як і будь-якої іншої) в Ізраїлі немає. Проте пан Овсієнко, що репрезентував політв'язнів-українців, запевнив, що з приїздом в Ізраїль його сестри-українки та її чоловіка-еврея така діаспора з'явиться. Мимохідь торкнувся справи Дем'янюка, що, однак, не дістало жодного відгуку (як і подібна фраза пана Михайла Гориня). [illegible] доповідач [illegible] радше, співекспромтер) пана Сусленського Євген Сверстюк після поклону «землі наших святинь» говорив у звичному руслі на теми релігійно-моральні — аж до тези про «очище[illegible] від і[illegible]лекту», яка та[illegible]алишил[illegible] нерозвиненою. Пожвавлення вніс житель Ізраїлю, колишній емігрант з СРСР, пан Мучник, заявивши, що українці повинні стати на коліна — покаятись перед Ізраїлем за злочини нацистів (і як приклад навів «факт покаяння» Коля й Валенси, про який, очевидно, сам не читав), закликав не робити героїв з українських націоналістів, пошельмував «антисемітську» Галичину і, нарешті, торкнувся проблем поезії та культури, відзначивши найвищу вартість Павличкових «Євре[illegible]ких мело[illegible]» та приза[illegible]их нині ве[illegible]ів пам'яті героїв вітчизняної війни. На захист українців встали пан Менакер і молодий вчений Ю. Гальперін, чий насичений фактами й логікою виступ посоромив українофобські тенденції. Щодо виступу нашого арабіста пана Полотнюка, який навів приклади участі євреїв у війську Б. Хмельницького, пан Ю. Гальперін слушно заявив, що єврейські погроми того часу мали місце в ряді тодішніх європейських держав, одначе про них чомусь ніхто не говорить, бо це нині визнані, розвинені держави. Член РУХу з Києва пан Бураковський піддав гострій критиці пана Кулика, який заявив у пресі, що Україну будують українці, які люблять Україну. «Невже Україну не можуть будувати євреї?» — запитав пан Бураковський. Перший день увінчався виступами Д. Павличка, М. Гориня, Л. Скорик, Ю. Бадзя і М. Стріхи на політично-економічні теми в Єрусалимському культурному центрі росіян-євреїв, куди прийшли росіяни-євреї — емігранти з України. На закінчення відбувся концерт за участю О. Басистюк, Г. Мокренка, Б. Ступки та інших акторів.

На другий день учасники конференції відвідали Яд-Вашем — вражаючий єврейський музей-меморіал жертвам нацизму. Перед оглядом музею — дві лекції про голокост, де доповідачі наголосили на вині українського народу, поскільки «можливість вижити залежала виключно від місцевого населення». І знову було згадано про покаяння — складалося враження, що саме для цього доповідачі й прибули на цю конференцію. З контрзапитанням виступили І. Калинець, Л. Скорик, С. Уляновська. В них — про голод в Україні, про мільйон 200 тисяч вивезених галичан у 1940—1941 роках, про злодіяння НКВС, перед якими український народ не зміг себе захистити. І, нарешті, про широковідомі заклики українського духовенства Галичини захистити євреїв, причому відмова в захисті чи сприянні нацистам у виявленні євреїв загрожувала галичанам відлученням від Церкви, що було страшною карою. Пан Сусленський тут же поспішив запевнити присутніх, що відбудеться спільна дискусія на тему «Чи дійсно був митрополит А. Шептицький праведником світу?» («Праведниками світу» євреї іменують тих громадян, які врятували під час війни бодай одного єврея. Саме в «праведники світу» було прийнято під час конференції кількох українських громадян — їхні імена вибито на стіні в Яд-Вашемі і поруч написано: «Україна». Одначе на тій же стіні — українські прізвища з Галичини, де написано «Польща», або ж із Східної України, де написано «СССР». Я ревно обурилась: «Такої дискусії бути не може! Митрополит Андрей Шептицький — духовний вчитель українського народу, наш святий. Ви можете дискутувати, але самі — це ваша справа, справа вашої совісті і чесності, а факти про допомогу Шептицького євреям, єврейським дітям, його тверда позиція вам відома. І хай вас судить Бог!» Цю позицію делегація України підтримала...

Увечері — зустріч з міністром закордонних справ Ізраїлю та членами уряду, а потім — бесіда депутатів Верховної Ради України з членами уряду Ізраїлю. За домовленістю з депутатами питання про І. Дем'янюка поставив Д. Павличко. У відповідь депутати почули, що справу І. Дем'янюка має вирішити тільки суд, а уряд і кнессет (парламент) у даному разі не мають голосу. Саме третього дня на секційному «круглому столі» зачитав свою незаплановану доповідь пан Леонід Плющ, дисидент з України, що нині проживає в Парижі. Пан Л. Плющ аж ніяк не збирається їхати в Україну в час її державного становлення, зате з апломбом орієнтується в питанні «українського нацизму», зарахувавши сюди всіх прихильників Д. Донцова, всі націоналістичні групи та їх видання. На думку Л. Плюща, ці нечисленні групи становлять серйозну загрозу світові і свідчать про скочування нашого суспільства до фашизму, оскільки до націоналістичних тенденцій, котрі пан Плющ трактує як нацизм, схиляється дедалі більша кількість партій, товариств і громадян. Щоб подолати ці тенденції, вважає пан Леонід Плющ з Парижа, уряд України повинен негайно заборонити всі націоналістичні видання, а також покарати тих, хто більшою чи меншою мірою стоїть на позиціях українського націоналізму. Назвавши кілька «нацистських», на думку пана Леоніда Плюща, видань, він виявив, однак, повну необізнаність у цім питанні, до того ж, зумисне плутаючи нацизм і націоналізм, не поцікавився навіть тим, як же в дійсності висвітлюється єврейське питання в цих виданнях. Та й, нарешті, чемніше було б подискутувати на теми українського націоналізму на сторінках нелюбих панові з Парижа видань, аніж змальовувати нас, українців, у традиційно-московському стилі, як людожерів з ножем у зубах. Однак антиукраїнська доповідь так сподобалася деяким українцям з делегації, що вони запропонували авторові надрукувати її в Україні, знехтувавши іншими, значно цікавішими доповідями ізраїльських вчених на теми культурології, філософії тощо. Дивно, що пан Л. Плющ «недобачає» справжнього нацизму — власне більшовицького щодо українців і все це кари — гідного небажання прихильників більшовизму визнати жахливу катастрофу — геноцид і етноцид українців на їх рідній землі.

Ми ще не вживаємо слова «катастрофа» щодо трагедії в Україні, трагедії, що розтягнулася на кілька десятиліть — від штучного голоду на півдні України в 1921 році через криваві 30-ті до передвоєнних і післявоєнних літ. Ми ще несміло називаємо цифри з шістьма нулями, озираючись на нашу катастрофу, і боїмося поруч зі словом «нацизм» поставити «більшовизм», де виховання «надлюдини» втілювалося в людиноненависницькій теорії «керівної» ролі компартії, а титул «райхдойче» — «справжній комуніст» отримувала численна рать партапаратчиків на фоні «фолькдойче» — «простих комуністів», які вибирали партквиток, щоб забезпечити собі спокій та інші мізерні переваги.

Та знаємо гірку правду — людина звіріє не тому, що в неї інша кров чи інша раса, а тому, що її свідомість отруєна цим «над», яке диктує суперправо володіти світом. І тоді вже не нація чи держава мають значення, а оте первинне зло, ця психопатична іродоївщина, що не потерпить над собою Бога. Якщо ми заглибимось у витоки німецького нацизму, то швидко зорієнтуємось, що саме це «над», це прагнення володіти усім світом, а не інтереси нації чи німецької держави лежали в основі гітлерівської патології. А висвітлити це питання необхідно, бо «привид комунізму» все ще бродить нашою землею — привид, зодягнений в новітні одежі із старим незнищенним намаганням знущатися з людини і принижувати її.

Кілька днів тому по Українському телебаченню йшла передача за участю депутата...

, що загинули
ою дзеркал та
космосу — і
є опертя. А в
ь — душечка
а всю історію
еніальні автори
нених нациста-
имовної скор-
ті.

— із зоряного
таїну життя і
Дрогобицької
а у половину
Саме ці двері,
йже до землі,
не дають спо-
ш, коса серед
'яновому Лазі
аписаними від
уляння на ще
я розстріляна,
я із звуку від-

ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ

СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ ПРО ПОЇЗДКУ ДО ІЗРАЇЛЮ

ся. Мимохідь
ви Дем'янюка,
дістало жод-
як і подібна
ихайла Гори-
віда адще,
пана Сусле-
Сверстюк піс-
землі наших
ив у звично
еми релігійно-
к до тези про
і екту»,
шил нероз-
завлення вніс
лю, колишній
Р, пан Муч-
що українці
коліна — по-
Ізраїлем за
ів (і як прик-
акт покаяння»
си, про який,
не читав), за-
бити героїв з
націоналістів,
«антисемітсь-
і, нарешті, то-
ем поезії та
значивши най-
Павличкових
мел » та
ні ве ів па-
тчизняної вій-
українців вста-
ер і молодий
ьперін, чий на-
ми й логікою
омив україно-
нції. Щодо ви-
арабіста пана
кий навів при-
євреїв у війсь-
ицького, пан
слушно зая-
йські погроми
місце в ряді
пейських дер-
о них чомусь
рить, бо це
розвинені
ен РУХу з
Бураковський
критиці па-
кий заявив у
аїну будують
люблять Укра-
країну не мо-
євреї?» — за-
аковський. Пе-
інчався висту-
чка, М. Гори-
Ю. Бадзя і
політично-еко-
Єрусалимсь-
ому центрі ро-
ди прийшли
— емігранти з
акінчення від-
за участю О.
Мокренка, Б.
их акторів.
день учасники
відвідали Яд-
каючий єврей-
еморіал жерт-
Перед оглядом

музею — дві лекції про голокост, де доповідачі наголосили на вині українського народу, поскільки «можливість вижити залежала виключно від місцевого населення». І знову було згадано про покаяння — складалося враження, що саме для цього доповідачі й прибули на цю конференцію. З контрзапитанням виступили І. Калинець, Л. Скорик, С. Уляновська. В них — про голод в Україні, про мільйон 200 тисяч вивезених галичан у 1940—1941 роках, про злодіяння НКВС, перед якими український народ не зміг себе захистити. І, нарешті, про широковідомі заклики українського духовенства Галичини захистити євреїв, причому відмова в захисті чи сприянні нацистам у виявленні євреїв загрожувала галичанам відлученням від Церкви, що було страшною карою. Пан Сусленський тут же поспішив запевнити присутніх, що відбудеться спільна дискусія на тему «Чи дійсно був митрополит А. Шептицький праведником світу?» («Праведниками світу» євреї іменують тих громадян, які врятували під час війни бодай одного єврея. Саме в «праведники світу» було прийнято під час конференції кількох українських громадян — їхні імена вибито на стіні в Яд-Вашемі і поруч написано: «Україна». Одначе на тій же стіні — українські прізвища з Галичини, де написано «Польща», або ж із Східної України, де написано «СССР». Я ревно обурилась: «Такої дискусії бути не може! Митрополит Андрей Шептицький — духовний вчитель українського народу, наш святий. Ви можете дискутувати, але самі — це ваша справа, справа вашої совісті і чесності, а факти про допомогу Шептицького євреям, єврейським дітям, його тверда позиція вам відома. І хай вас судить Бог!» Цю позицію делегація України підтримала...

Увечері — зустріч з міністром закордонних справ Ізраїлю та членами уряду, а потім — бесіда депутатів Верховної Ради України з членами уряду Ізраїлю. За домовленістю з депутатами питання про І. Дем'янюка поставив Д. Павличко. У відповідь депутати почули, що справу І. Дем'янюка має вирішити тільки суд, а уряд і кнессет (парламент) у даному разі не мають голосу. Саме третього дня на секційному «круглому столі» зачитав свою незаплановану доповідь пан Леонід Плющ, дисидент з України, що нині проживає в Парижі. Пан Л. Плющ аж ніяк не збирається їхати в Україну в час її державного становлення, зате з апломбом орієнтується в питанні «українського нацизму», зарахувавши сюди всіх прихильників Д. Донцова, всі націоналістичні групи та їх видання. На думку Л. Плюща, ці нечисленні групи становлять серйозну загрозу світові і свідчать про скочування нашого суспільства до фашизму, оскільки до націоналістичних тенденцій, котрі пан Плющ трактує як нацизм, схиляється дедалі більша кількість партій, товариств і громадян. Щоб подолати ці тенденції, вважає пан Леонід Плющ з Парижа, уряд України повинен негайно заборонити всі націоналістичні видання, а також покарати тих, хто більшою чи меншою мірою стоїть на позиціях українського націоналізму. Назвавши кілька «нацистських», на думку пана Леоніда Плюща, видань, він виявив, однак, повну необізнаність у цім питанні, до того ж, зумисне плутаючи нацизм і націоналізм, не поцікавився навіть тим, як же в дійсності висвітлюється єврейське питання в цих виданнях. Та й, нарешті, чемніше було б подискутувати на теми українського націоналізму на сторінках нелюбих панові з Парижа видань, аніж змальовувати нас, українців, у традиційно-московському стилі, як людожерів з ножем у зубах. Однак антиукраїнська доповідь так сподобалася деяким українцям з делегації, що вони запропонували авторові надрукувати її в Україні, знехтувавши іншими, значно цікавішими доповідями ізраїльських вчених на теми культурології, філософії тощо. Дивно, що пан Л. Плющ «недобачає» справжнього нацизму — власне більшовицького щодо українців і все це кари — гідного небажання прихильників більшовизму визнати жахливу катастрофу — геноцид і етноцид українців на їх рідній землі.

Ми ще не вживаємо слова «катастрофа» щодо трагедії в Україні, трагедії, що розтягнулася на кілька десятиліть — від штучного голоду на півдні України в 1921 році через криваві 30-ті до передвоєнних і післявоєнних літ. Ми ще несміло називаємо цифри з шістьма нулями, озираючись на нашу катастрофу, і боїмося поруч зі словом «нацизм» поставити «більшовизм», де виховання «надлюдини» втілювалося в людиноненависницькій теорії «керівної» ролі компартії, а титул «райхдойче» — «справжній комуніст» отримувала численна рать партапаратчиків на фоні «фольксдойче» — «простих комуністів», які вибирали партквиток, щоб забезпечити собі спокій та інші мізерні переваги.

Та знаємо гірку правду — людина звіріє не тому, що в неї інша кров чи інша раса, а тому, що її свідомість отруєна цим «над», яке диктує суперправо володіти світом. І тоді вже не нація чи держава мають значення, а оте первинне зло, ця психопатична іродовщина, що не потерпить над собою Бога. Якщо ми заглибимось у витоки німецького нацизму, то швидко зорієнтуємось, що саме це «над», це прагнення володіти усім світом, а не інтереси нації чи німецької держави лежали в основі гітлерівської патології. А висвітлити це питання необхідно, бо «привид комунізму» все ще бродить нашою землею — привид, зодягнений в новітні одежі із старим незнищенним намаганням знущатися з людини і принижувати її.

Кілька днів тому по Українському телебаченню йшла передача за участю депутата Верховної Ради Чародєєва. На підтвердження антиукраїнської позиції на лацкані депутата виклично красувався старий значок із зображенням сталінського прапора. Для нього, як і для інших червоно-лазурових депутатів Верховної Ради України, представників старої людиноненависницької ідеології, що через криваві революції пророкувала перемогу комунізму в усьому світі, національна атрибутика, державна незалежність нації, і зокрема право на державну мову, недопустимі. Але ж ця позиція згаданих депутатів є не що інше, як чистої води великоросійський більшовицький шовінізм. Той шовінізм, що, поставивши собі за мету, політично знищити українця, згодом переростає у фізичне нищення дітей, матерів, стареньких лише за вміст крові. Та про цей, істинний, нацизм ми мовчимо. Бо шукаємо «нацизму» в своїй уярмленій нації, яка вже з огляду на свою історичну долю не може бути нацистською, тобто прагнути світової влади. Бо, дай Боже, своєї в своїй землі здобути, лякливо озираючись: а може, воно... оте прагнення рідного прапора, таки «нацизм»? Може, дійсно маємо бути покірні й тихі, як телятка, не наважуючись сказати, що справжнім нацизмом є політика РРК в Криму, етноцид супроти українського населення і етноцид, який вже починає переростати в геноцид у провокуванні кримського «Карабаху», супроти кримськотатарського населення, розгул загонів «русского казачества» тощо?

Та ба, пан Леонід Плющ фактів не бачить, а бачить лише те, що йому хочеться, свідомо закривши очі на загрозу як українцям, так і євреям з боку московського великодержавного шовінізму. Але чого хоче цей діяч насправді? Українських таборів «для інакомислячих»? Чи ще жорстокіших розправ? Далебі, антиукраїнська доповідь Леоніда Плюща підказує, що в будь-яку вигідну йому хвилину цей космополіт звинуватить у «нацизмі» й державотворчу політику Ізраїлю на якомусь з арабських форумів.

Немає сумніву, що державна політика Ізраїлю, побудована на ідеології сіонізму, засадах Герцля, широкому відродженні іудаїзму, розроблена вченими-психологами, соціологами, економістами, політологами з урахуванням тих кривдних змін, яких зазнало єврейство в діаспорі за час віковічного приниження, впливу катастрофи (шоан) — голокосту під час другої світової війни, коли загинуло шість мільйонів євреїв (з них майже півтора мільйона дітей), мусить цікавити нас — народ з подібною долею, що формувався поза фактором державності, був так само принижуваний і зазнав жахливих жертв української катастрофи — штучного голоду, коли загинуло понад сім мільйонів українців.

Узаконеною політикою будівництва Держави Ізраїль є такі засади:

1. Всі жителі Ізраїлю зобов'язані знати іврит — державну мову, якою користуються всі державні і приватні інстанції. Для вивчення івриту всі новоприбулі в Ізраїль ідуть на річні курси.

2. Змішаним сім'ям, які прибувають в Ізраїль, пропонують, щоб жінка чи чоловік неєврей прийняли іудаїзм. Якщо мати чи батько проти того, щоб їхня дитина взяла єврейську національність, то така дитина по досягненні повноліття не може служити в армії Ізраїлю.

3. Прибуття до Ізраїлю євреїв називається «алія», що означає «піднесення». Це свідчення духовного піднесення єврея та єврейства над іншими — тими, хто відмовився жити в Ізраїлі (для таких існує спеціальний термін, що означає «понижений», «падший»).

4. Репатріанти — «оле», зокрема, з країн колишнього соцтабору, освоюються в Ізраїлі за спеціально розробленою програмою «олім» — допомога не лише матеріальна, а й освітня: їх навчають за спеціальними програмами (особливо дітей) культури, етики та співіснування в єврейському світі; ця програма враховує недоліки комуністичного виховання і ґрунтується на принципі виховання національної гордості.

5. В ізраїльській армії зобов'язані служити всі молоді чистокровні євреї — юнаки та дівчата. Власне, ізраїльська армія є горнилом єврейського націоналізму.

6. Особливою повагою і визнанням користуються всі ті єврейські релігійні общини, які твердо дотримуються релігійних догм у побуті і сприяють зміцненню державності. Одначе ті общини, які в силу релігійних переконань не визнають Державу Ізраїль (бо ще не прийшов Месія, після якого має постати Ізраїльська держава), не зазнають жодних переслідувань.

7. Служба безпеки Ізраїлю має найвищий авторитет і права, їй зобов'язаний допомагати кожний ізраїльтянин.

8. Постійне військове зміцнення кордонів з арабами.

9. Протидія контактам будь-яких країн світу з арабами.

10. Особлива повага й підтримка групи Візенталя, що вишукує нацистів і одночасно співпрацювала з КДБ проти українців (тепер — з Москвою) тощо.

Крім цих, гласно визнаних, положень (очевидно, що названо не всі), існує ряд негласних, але поширених на побутовому рівні поглядів, а саме:

— недовіра до всіх напівкровок, напівєвреїв, арабофілів;

— толерантне ставлення до «правих», які вимагають радикальних реформ: виселення всіх арабів з «територій» і заселення їх євреями.

Річ ясна, що ці недоліки випливають з деяких принципів державотворчої політики, однак ніхто не робить з них проблеми, слідуючи святій засаді терпеливого й спрогнозованого будівництва держави без розпорошення на дрібниці. Мер міста Акки пишається своєю толерантністю щодо арабів, умінням співіснувати з ними і є визнаним у цьому плані ізраїльським політиком. Якщо брати до уваги ОФІЦІЙНУ політику, то мусимо визнати, що це нормальна здорова політика державного будівництва, без якої не постав би Ізраїль. І власне, багато моментів такої політики державного будівництва могли б взяти за основу український уряд:

— політику «алії» — піднесення всіх українців, що боролися за свободу України, і всіх українців, що працюють на благо держави жертовно, без будь-яких меркантильних інтересів (а в нас ще й УПА—ОУН не реабілітовані!);

— політику створення дійсно української армії;

— політику «олім» щодо зрусифікованої частини українців;

— релігійну розбудову — рівне право на існування всіх українських церков без втягування їх у політику, реабілітація УГКЦ — церкви, що зберегла українську самосвідомість і високу національну мораль;

— толерантне ставлення до всіх «правих»;

— повернення всіх українців, зокрема із східної діаспори, на рідну землю із створенням для них усіх умов для життя, навчання і праці;

— зміцнення кордонів з Росією;

— вимога україномовності на всіх рівнях державного життя при повазі до культури і мови всіх національних меншостей;

— створення меморіалу — величного пам'ятника жертвам в Україні з документами про тих, хто спричинив ці жертви;

— сприяння створенню групи, яка зайнялася б пошуком імен усіх винних у знищенні мільйонів українців за роки радянського імперського нацизму і притягненням до відповідальності ще живих злочинців, незалежно від місця їхнього проживання тощо.

Напевне, мав рацію Бураковський: хай нам Україну будують євреї — своїм прикладом, своїм великим уроком творення держави. Бо нам бракує гірких слів Бен Гуріона: «Сотні літ наш народ молився, питаючи, чи буде держава для народу. Нікому і в голову не приходило поставити найстрашніше питання: чи буде народ для цієї держави, коли вона буде створена?» Бен Гуріон говорив про євреїв. Ми ж скажімо їх собі.

Попереду — візит Президента України в Ізраїль. Чи і його поведуть по всіх дорогах пам'яті про страждання єврейського народу, нагадуючи одночасно про покаяння? Хотілося б думати, що розмови про покаяння вже не буде, а буде розмова представників двох ДЕРЖАВ, які тяжкою ціною, ціною величезних втрат — фізичних і моральних — вистраждали право на свободу і повагу в світі.

Закінчити цю частину свого листа хочу кількома висловами Бен Гуріона:

— Долю нашої держави визначають два фактори: її сила і її певність у власній правоті.

— У кожному чоловікові, у кожній жінці закладені великі душевні сили. Треба лише добутися до них, розкрити й привести в дію.

— Завданням нашої армії — не тільки під час війни, а й напевне в мирний час — є формування обличчя нашої молоді, а отже, й обличчя нації.

Ірина КАЛИНЕЦЬ,
народний депутат України.

ВЫ УВИДИТЕ МИР С ИНОЙ ВЫСОТЫ

Видеооборудование профессионального и вещательного качества.
Студийные съемочные и монтажные комплексы.
Оборудование форматов SVHC, MII, Betacam SP, Betacam 2000 PRO и D-3.
Рабочие станции компьютерной анимации.

310046, Харьков,
ул.Пожарского 2/10
тел. (0572) 94·76·01, 95·96·74
93·40·75, 94·16·58
факс (0572) 94·35·73, 94·16·58

WESCOM, inc.

Фирма WESCOM производит поставку и установку оборудования для телецентров и студий, систем кабельного телевидения, студий компьютерной анимации.
Мы поможем Вам выбрать оптимальный комплект исходя из Ваших потребностей.

До уваги керівників підприємств, організацій, колгоспів і радгоспів!

Фірма «АСА» виготовляє:

в необмеженій кількості паперові мішки, мішки для цементу, паперові пакети
В необмеженій кількості!!!
На своєму папері!!!
За невисокими цінами!!!
В найкоротший термін!!!
Різноманітні види поліграфічної продукції: бланки бухгалтерського обліку, статзвітності;
ярлики, етикетки;
рекламні проспекти;
фірмові бланки;
брошури;
календарі, буклети.

ПРОПОНУЄ:

оптову реалізацію книг:
«Руководство по обучению ниндзя», 196 сторінок, м'яка обкладинка. Ціна договірна, оплата будь-яка.
«Сборник кроссвордов», 18 сторінок. Ціна договірна.

Адреса фірми «АСА»: Харків, пр. Інженерний, 1-А, кімн. 503. Телефони: (0572) 45-88-11, 45-88-14, з 10.00 до 18.00.

PEUGEOT

ilta KIEV OFFICIAL IMPORTER

«ПЕЖО» – ДОСВІД ТОРГІВЛІ ВСЬОГО СВІТУ!

Багаторазові переможці ралі Париж—Дакар автомобілі «Пежо» довели свою міцність, надійність та економічність. І підтвердили свій престиж повсюди — від бездоріжжя Африки до автострад Америки.

Офіційний імпортер автомобілів «Пежо» на Україні «Ілта Київ» пропонує вам ці унікальні машини зі складу в Києві — двигун, колір, тип кузова, додаткове обладнання на ваш вибір.

УМОВИ ПРОДАЖУ І СЕРВІСУ ВИ ДІЗНАЄТЕСЬ, ЗАВІТАВШИ ДО НАШОГО ОФІСУ ЗА АДРЕСОЮ: КИЇВ-1, ХРЕЩАТИК, 2. ТЕЛ. 229-45-65.

Організація пропонує до реалізації населенню холодильники «НОРД» трикамерні.

Телефон (044) 483-19-78. Дзвонити з 10-00 до 17.00, крім суботи та неділі.

Фірма продає або міняє на цукор з ліцензією машину МАЗ-504 В, сідельний тягач 1982 р. випуску в робочому стані з напівпричепом — 12-метровою двоосьовою площадкою, вантажопідйомністю 20 т.

А також сідельний тягач МАЗ-504 В, що потребує відновлення.

Телефон в м. Маріуполі: (0629) 33-11-55.

Олександрійський ремонтно-механічний завод реалізує обладнання з обробки цінного хутра і овечих шкур, а саме:
машина для розбивки овчини;
машина рубальна;
машина чесальна;
машина гладильна;
машина міздрильна;
машина стригальна;
установка для сушки шкур;
рама лісопильна Р-63-5Б.

Наша адреса: м. Олександрія Кіровоградської обл., вул. Нагірна, 106.

Телефон для довідок 2-24-45.

Організація виготовляє:

Жорсткі й розсувні металеві решітки на вікна;
Ксерокопії шириною до 310 мм.

Телефон 265-17-83.

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕАЛІЗУЄ:

Кільця поршневі для автомобілів ВАЗ;
міні-заводи з виробництва згущеного молока;
пельменні апарати.

Телефон у Черкасах: (0472) 47-83-21.

Слов'яногорський санаторій «Шахтар» Донецької області — спеціалізована здравниця по лікуванню захворювань органів дихання (хр. бронхіти, бронхіальна астма, емфізема легень, хр. фарингіти, лорингіти, риніти та ін.) має одно- та двомісні палати, чотириразове харчування, добре організований відпочинок (відеозал, дискотека, літній та зимовий клуби, більярдна, літній танцювальний майданчик, вокально-інструментальний ансамбль, екскурсійне обслуговування та ін.).

Висококваліфіковані лікарі, застосовуючи новітні методи лікування (інгаляція, соляна кімната, фітотерапія, лазерорефлексотерапія, лікувальний масаж та фізкультура за Бутейком), позбавлять вас багатьох хвороб.

У двох кабінетах штучного мікроклімату успішно лікують хворих на бронхіальну астму. Працює кабінет сексопатології, психіатрії. Поєднання цілющого мікроклімату (сосновий ліс) та новітніх методів лікування дає добрий ефект.

Також можемо приймати на лікування батьків з дітьми.

Для інвалідів та учасників Вітчизняної війни, афганців путівки реалізуються за 10% вартості.

Вартість путівки на 24 дні у двомісному номері 12880 карбованців (для дітей — 80%), у тримісному номері — 11670 карбованців. Реалізацію путівок проводимо на 1992 рік та перше півріччя 1993 року.

Наш р/р 00609513 в Слов'янському відділенні Укрсоцбанку, МФО 334226.

Наша адреса: Донецька область, м. Слов'яногорськ-2, санаторій «Шахтар».

Довідки за телефонами: 5-16-31 — головний лікар, 5-15-01 — секретар.

Поспішайте придбати путівки, бо наші можливості не безмежні.

Уманське ВО «МЕГОММЕТР» має можливість організувати виробництво аналогових мікроамперметрів щитового виконання за розмірами фланця 80×80 і 105×120 мм на базі мікроамперметрів типу М42304 і М903М.

Мікроамперметри виготовлятимуться відповідно до вимог ГОСТ 8711-78 зі струмом повного відхилення 100 і більше мікроампер і відхиленням виміру ±1,0 ...±4,0%.

Організаціям і підприємствам, які зацікавлені у придбанні зазначених мікроамперметрів, прохання надсилати пропозиції із зазначенням основних технічних характеристик необхідних мікроамперметрів, річної потреби і своїх реквізитів за адресою:

258900, м. Умань Черкаської обл., вул. Радянська, 49, ВО «Мегомметр» .Тел. ОГК 5-42-65.

Украинская Биржа Недвижимости

Господа! Вас приветствует постоянно действующий Аукцион Кредитных Ресурсов!

ДЕНЬГИ ДЕЛАЮТ ДЕНЬГИ!

Удачи вам, господа, и процветания!

Аукцион кредитных ресурсов Украинской биржи недвижимости "Кристина" сделает из ваших денег

БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ

Господа! Мы ежемесячно продаем кредитные ресурсы своих клиентов на сумму не менее

1 000 000 000

(миллиарда!) рублей, а к концу года собираемся утроить ее.

Господа кредиторы! Имеем честь доложить вам: сегодня средняя ставка за кредит превысила 120% годовых! И это — не предел! Ранее мы обещали вам до конца года довести среднюю кредитную ставку до 100%. Сегодня речь уже идет о 200% и выше.

Телефоны в Киеве: 224-55-81, 224-82-36, 224-14-98.
Факс: (044) 224-43-20, 244-18-80.
Наш адрес: 252030, Киев, улица Владимирская, 57.

Мы, как и прежде, гарантируем кредиторам поручительство самых надежных банков Украины и нашу заботу об их деньгах, как о своих собственных. Покупателям кредитов гарантируем юридическую безупречность, конфиденциальность и надежность всех финансовых операций.

Делайте ваши заявки, господа!

Для вас мы работаем без выходных.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЛІСІНВЕСТІНДУСТРІЯ»

реалізує з поставкою в 1992—1993 рр. лісоматеріали по ціні (карбованців) за кубометр:

1) пиловочних хвойних порід (смерека, сосна), 30 тис. куб. м, — 2 600;

1-а). стояки рудникові смерекових порід (проспи), 17 тис куб. м, — 1 900;

2). пиловочник твердомодринових порід (дуб), 3 тис. куб. м, — 6000;

3). пиломатеріали обрізні смерекових порід, 5 тис. куб. м. — 4500;

4). пиломатеріали необрізні смерекових порід, 7 тис куб м. — 3900.

До зазначених вище цін входить НДС. До кооперативів прохання не турбувати.

Попередня оплата 100%, відвантаження піввагонами, починається негайно з моменту надходження грошей на розрахунковий рахунок, мінімальний обсяг поставок 1 тис. куб. м. транспортні витрати за рахунок покупця.

Також реалізуємо в необмеженій кількості різні місткості, одноразові шприци імпортного виробництва. Оптовим покупцям надається скидка.

Зв'язуватися з 8 до 18.00 по телефонах (095) 475-40-10, факси (095) 471-92-85, 975-23-72 (для «Лісінвестіндустрія»).

ФІРМА «СЕММУЖ» ПРОПОНУЄ

Партії промислових швейних машинок «Подольськ»

— всього 22 види, що розраховані на пошиття виробів як із тканини, так і зі шкіри будь-якої товщини, а також

Швейні машини побутового призначення

Надається гарантійний ремонт і забезпечення запчастинами.

Оплата в купонах.

Звертатися у Львові: вул. Зелена, 105.
Телефони: 42-25-77, 42-40-36.

Принципиально новый вид офисной техники

НАСТОЛЬНАЯ ОФИСНАЯ СИСТЕМА «НАВИГАТОР» ПРОИЗВОДСТВА ФИРМЫ «Canor»

отлично зарекомендовал себя на нашем рынке

В "НАВИГАТОРЕ" как единый комплекс работают:
- телефакс;
- телефон с автоответчиком;
- IBM-совместимый компьютер со струйным принтером и сенсорным экраном;
- сканер.

Поставка и весь комплекс услуг в представительствах СП "Сипма" в Киеве и Москве.
Телефоны: (044) 276-74-03, 271-71-29.

Спорт

Футбол

«ЗВЯГЕЛЬ» ЕКЗАМЕНУЄ «ПРЕСИНГ»

Цікавим видався нинішній футбольний сезон для київської любительської команди «Пресинг», до якої входять спортивні журналісти і викладачі спортивних кафедр київських вузів. Зустрічі з дипломатами. артистами. колегами з Дніпропетровської області. сільськими футболістами і. звичайно з... жіночою командою.

Завершили сезон гравці «Пресингу» в Новограді-Волинському, куди їх запросили футболісти місцевого «Звягеля». Перед цією командою стоїть складне завдання — відродити футбольні традиції міста і увійти до перехідної ліги.

Подивитись на гру «Звягеля» в морозну погоду прийшло кілька сотень болільників. Футболісти їх порадували високою результативністю. Господарі відкрили рахунок після удару Дмитра Орлова. Та гості тут же зрівняли його зусиллями Віктора Догадайла, граючого тренера «Пресингу». Але Василь Смоляр знову виводить «Звягель» уперед. Не минуло і двох хвилин, як Сергій Савелій відновив рівновагу. У другому таймі Дмитро Орлов та Едуард Мезенцев забили два м'ячі «Пресингові». Перемога? Ні, бо журналісти випустили на поле «секретну зброю» — гравця жіночої команди вищої ліги «Борисфен» Тетяну Парамонову. Вона й показала чоловікам, як треба грати. Спочатку Тетяна перевірила міцність штанги, а згодом сильним ударом послала м'яч у ворота Володимира Грищенка. Вирвали нічию гості після підступного удару Віктора Догадайла — 4:4. Серію пенальті краще пробили господарі — 5:3.

Футболісти «Пресингу» тепло подякували за гостинність начальникові команди «Звягель» Миколі Нікітчину, тренерові Андрію Лосеві. генеральному директорові фірми «Звягель» Дмитрові Розгону і директорові стадіону Володимиру Пічугіну, «Пресинг» і «Звягель» домовилися зустрітись і в 1993 році.

До речі, у спортивному календарі «Пресингу» на 1993 рік є кілька цікавих матчів. Але є й «вікна». Якщо футбольні клуби хочуть запросити до себе команду спортивних журналістів і викладачів з Києва, то треба звертатися у «Спортивну газету» або до відділу спорту нашої газети.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Гандбол. Успішно виступає за німецький клуб «Бюкстехуде» киянка Інна Шевченко. У черговому матчі чемпіонату бундесліги з «Магдебургом» вона була найрезультативнішою, закинувши 7 м'ячів (чотири — з пенальті). Її команда, щоправда. поступилася — 17·18. В турнірі лідирує «Лютцеллінден» — 21 очко. Далі йдуть: ТУС «Валле» (Бремен) — 20 і «Бюкстехуде» — 14.

Теніс. Список найкращих тенісистів світу знову очолив американець Джім Кур'є. Український спортсмен Андрій Медведєв займає почесний 24-й рядок у тому списку.

У жінок лідирує югославська спортсменка Моніка Селеш. Вона, до речі, отримала найбільшу кількість призових грошей — 2622352 долари. У чоловіків Джім Кур'є —2128385 доларів.

«Колумбус» розправляє вітрила

Професіональний бокс

Конгрес Всесвітньої боксерської ради (ВБР), який відбувся в Мехіко, аплодисментами зустрів підйом прапора незалежної України, яка стала 136 країною, прийнятою в члени ВБР. Її інтереси в найбільшій міжнародній організації боксерів-професіоналів представлятиме ліга «Колумбус».

Рекомендували її до вступу в ВБР президент Європейської боксерської спілки Р. Мартінес (Іспанія), генеральний секретар цієї організації Е. Джакопоні (Італія), провідний промоутор (організатор боксерських турнірів) М. Акаріас (Франція). Два місяці тому ці відомі діячі міжнародного боксу були в Києві на презентації ліги професіонального боксу України «Колумбус» і дали високу оцінку проведеному тоді турнірові профі.

Прийом ліги в члени Всесвітньої боксерської ради означає, що вона дістає ексклюзивне право представляти ВБР в Україні — проводити турніри, видавати ліцензії всім боксерам-професіоналам країни на участь у змаганнях за версією ВБР, вести український рейтинг профі. Отримання прав передбачає й нові обов'язки — тепер ліга «Колумбус» має намір розширити ареал професіонального боксу в Україні, піклуватися про підготовку тренерів та арбітрів, про охорону здоров'я боксерів.

Хоча лігу «Колумбус» було організовано лише півроку тому, в світі професіонального боксу вона вже встигла сказати своє слово. Тому її посланці в Мехіко були одностайно обрані до керівних органів ВБР. Президент акціонерного товариства «Колумбус» Сергій Пащенко увійшов до складу фінансового комітету і таким чином став членом виконкому Всесвітньої боксерської ради. Президент ліги «Колумбус» Михайло Зав'ялов обраний членом технічного комітету ВБР. До світового рейтингу цієї спілки було включено найкращих боксерів «Колумбуса» Вадима Волканова, Сергія Клокова, Євгена Судакова.

З великим інтересом конгрес ВБР та його президент Хосе Сулейман поставилися до пропозиції С. Пащенка організувати в Криму міжнародну школу професіонального боксу, де могли б підвищувати кваліфікацію спортсмени, тренери, арбітри. Хосе Сулейман пообіцяв направляти до цієї школи в якості лекторів та професорів провідних фахівців Всесвітньої боксерської ради.

Керівники «Колумбуса» запросили діячів ВБР на великий міжнародний турнір професіональних боксерів, який ліга намітила провести у травні наступного року в Києві.

Олександр МАЛИШЕНКО.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 449808

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311225.